

Broj: 01/723
Podgorica, 03.03.2022. godine

UNIVERZITET CRNE GORE
-Odboru za doktorske studije i Senatu-

Predmet: Materijal za sjednicu Odbora i Senata

Poštovani,

U skladu sa članom 43. Pravila doktorskih studija, dostavljamo Vam materijal za narednu sjednicu Odbora za doktorske studije, odnosno Senata Univerziteta Crne Gore i to:

-Ocjena doktorske disertacije (obrazac D3) sa prapatnom dokumentacijom za mr Milicu Muhadinović.

Prof. dr Nikola Milović

**UNIVERZITET CRNE GORE
EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA
DOKTORSKE STUDIJE**

Br. 01/224
Podgorica, 03.03.2022.god.

Na osnovu čl. 64. Statuta Univerziteta Crne Gore, člana 43. Pravila doktorskih studija, Vijeće Ekonomskog fakulteta je na elektronskoj sjednici održanoj 03.03.2022.godine donijelo

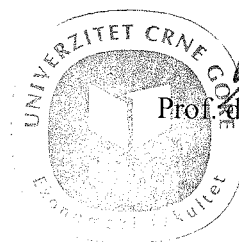
ODLUKU

1. Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ doktoranda **mr Milice Muhadinović**.
2. Predlaže se Odboru za doktorske studije i Senatu UCG da prihvati doktorsku disertaciju „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ doktoranda **mr Milice Muhadinović** i imenuje Komisiju za odbranu doktorske disertacije u sastavu:
  - Dr Gordana Đurović, redovni profesor, Ekonomski fakultet Podgorica, Univerzitet Crne Gore, mentor;
  - Dr Biljana Jovanović Gavrilović, redovni profesor, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Republika Srbija, član;
  - Dr Nikola Milović, vanredni profesor, Ekonomski fakultet Podgorica, Univerzitet Crne Gore, član.
3. Odluka se dostavlja Centru za doktorske studije Univerziteta Crne Gore na dalji postupak.

OBRAZLOŽENJE

Komisija za ocjenu doktorske disertacije „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ doktoranda **mr Milice Muhadinović** je napisala i predala Izvještaj Vijeću fakulteta, koji je Vijeće fakulteta razmatralo na elektronskoj sjednici održanoj 03.03.2022.godine.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu.

DEKAN

Prof. dr Nikola Milović

DOSTAVLJENO:

- a/a
- referentu doktorskih studija,
- Centru za doktorske studije,
- Senatu UCG

OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Milica Muhadinovic
Fakultet	Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore
Studijski program	Ekonomija
Broj indeksa	2/16
MENTOR/MENTORI	
Prvi mentor	Prof. dr Gordana Djurovic Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Crna Gora
Drugi mentor	/
KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE	
Prof. dr Biljana Jovanovic Gavrilovic	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Srbija
Prof. dr Gordana Djurovic	Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Crna Gora
Prof. dr Nikola Milovic	Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Crna Gora
Datum značajni za ocjenu doktorske disertacije	
Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dostavljen Biblioteci UCG	18.01.2022.
Javnost informisana (dnevne novine) da su Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dati na uvid	18.01.2022.
Sjednica Senata na kojoj je izvršeno imenovanje Komisije za ocjenu doktorske disertacije	28.12.2021.
Uvid javnosti	
U predviđenom roku za uvid javnosti bilo je primjedbi?	NE
OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>1. Pregled disertacije</p> <p>Doktorska disertacija pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“ doktorandkinje mr Milice Muhadinović napisana je na crnogorskom jeziku (Cambria, font 12, prored 1.5) na 325 stranica A4 formata. Nakon početnih stranica disertacije koje uključuju osnovne podatke o kandidatkinji i disertaciji, slijede rezime na crnogorskom i engleskom jeziku, zatim popis tabela, grafika i slika, pregled sadržaja teze, lista skraćenica, uvodna razmatranja, pet glava, zaključak, spisak literature, prilog, kao i biografija kandidatkinje. U cilju validnijeg razumijevanja tematike rada data je 41 tabela, 2 šeme, 14 grafika i 5 slika, koji pružaju detaljnije informacije i ilustraciju nalaza i zaključaka iznijetih u tekstu.</p>	

pribavila i koristila relevantnu i kvalitetnu dokumentacionu osnovu za istraživanje i izradu predmetne doktorske disertacije.

Pored uvoda i zaključka, struktura doktorske disertacije uključuje zaokružene i međusobno logički povezane tematske cjeline, podijeljene u pet glava. U uvodnom dijelu disertacije (str.16-22) kandidatkinja precizira problem istraživanja, osnovne ciljeve i hipoteze koje će biti testirane adekvatnim ekonomskim metodama.

U prvom poglavlju Pristup održivom razvoju (str. 23-42), kroz dva potpoglavlja, objašnjen je pokušaj definisanja održivog razvoja i najznačajnije međunarodne konferencije i dokumenti nastali u prethodnih par decenija koji su značajno uticali na podizanje svijesti o značaju postizanja održivog razvoja na globalnom nivou. U cilju razumijevanja suštine pojma održivog razvoja, u prvom poglavlju kandidatkinja daje pregled različitih definicija pojma održivog razvoja i Bruntland definiciju održivog razvoja koja se i danas smatra najprihvatljivijom. U prvom poglavlju su obrađene i dimenzije održivosti, kao i geneza samog koncepta održivog razvoja.

U drugom poglavlju Preuzimanje UN globalnih ciljeva održivog razvoja u nacionalni kontekst (str. 43-82) kandidatkinja objašnjava fokus na ostvarivanje održivog razvoja kroz fokus na više agendi Ujedinjenih nacija kroz međuvladinu saradnju svih članica. Dat je i pregled Milenijumske deklaracije (2000.) i Milenijumskih ciljeva razvoja (MDGs), kao agende UN u razdoblju 2000-2015. godine. Nakon toga je prikazan napredak Crne Gore, kao članice UN, u praćenju ostvarenja MDGs. Najvažniji dio ovog poglavlja je detaljni pregled trenutne agende održivosti UN, tj. Agende 2030, sa 17 ciljeva održivog razvoja, 169 potciljeva i 231 indikatorom za praćenje njihovog ostvarenja. Zbog fokusa same disertacije na ekološku održivost kao jednu od dimenzija održivog razvoja, data je i tabela sa listom indikatora u dimenziji životna sredina. U poglavlju je opisan i proces nacionalizacije Agende 2030 u Crnoj Gori putem nove Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore 2016-2030, sa kratkim prikazom Akcionog plana u 6 ključnih tematskih oblasti, kao i osvrt na problematiku finansiranja, ali i upravljanja održivim razvojem.

Treće poglavlje EU agenda u funkciji ispunjavanja ciljeva održivog razvoja (str. 83-124) detaljno opisuje evropsku agendu Crne Gore i proces pridruživanja i pristupanja Uniji, uz sve obaveze koje smo preuzeli, a koje se tiču ovih procesa. Poseban dio jeste povezivanje ciljeva održivog razvoja i procesa pristupanja Crne Gore EU u prepristupnom i postpristupnom periodu, kao i šta ta dva perioda znače za našu zemlju. Poseban fokus je na zatvarajućim mjerilima u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene, jer je to najzahtjevnije poglavlje u pregovorima sa svojih 10 podoblasti, a ima vezu sa najviše potciljeva Agende 2030 UN. Sa pregledom Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU za oblast životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020 dat je i obuhvatan pregled analize administrativnih kapaciteta za pomenuto poglavlje uz osvrt na izvještaj Komisije o napretku u ostvarivanju obaveza, kao i izvještaj Koalicije 27 putem koje organizacije civilnog društva učestvuju u procesu usvajanja standarda i vrijednosti EU u oblasti zaštite životne sredine.

U četvrtom poglavlju Komplementarnost UN i EU agende (str. 125-170) kandidatkinja ističe komplementarnost UN i EU agende, koje su trenutno najvažniji prioriteti Crne Gore. Prikazan je i Evropski zeleni plan, kao odgovor EU na Agendu 2030 i plan transformacije EU ka klimatski neutralnoj ekonomiji do 2050. godine, uz pomoć svim zemljama Zapadnog Balkana kroz Ekonomski i investicioni plan za Zapadni Balkan i njegovih 5 stubova. Prikazano je detaljno poređenje UN i EU agende po ciljevima održivog razvoja, kao i studija slučaja izabranih članica EU i Crne Gore po pitanju napretka u ispunjavanju ciljeva održivog razvoja, na osnovu Izvještaja

o održivom razvoju (Sustainable Development Report) za 193 članice UN. Najvažniji dio ovog poglavlja jeste empirijsko istraživanje pod nazivom Predviđanje emisija gasova sa efektom staklene bašte i održivog rasta u Crnoj Gori korišćenjem SVAR modela koje koristi rekurzivni strukturni vektorski autoregresioni model (SVAR) kako bi ispitao i predvidio vezu i uzročnost između emisije gasova sa efektom staklene bašte (Greenhouse Gas Emissions, GHG) i BDP-a u Crnoj Gori empirijski, od 2006:1 do 2015:12, kao i predviđanje na uzorku od 24 mjeseca, od 2016:1 do 2017:12. Prvi put se modelira i predviđa veza GHG i BDP-a za crnogorsku ekonomiju koristeći SVAR model. U ovom istraživanju ispituje se individualni SVAR model radi predviđanja BDP-a. Model koristi stopu rasta BDP-a i emisiju GHG izraženu u CO₂eq po sektorima, koji predstavljaju endogene determinante. GHG sektori su energetika, industrijski procesi, poljoprivreda i korišćenje zemljišta i otpad. Empirijski zaključci ovog rada pružaju kreatorima makroprudencionih politika detaljno razumijevanje uloge koju determinante GHG emisije imaju u održivom razvoju i rastu crnogorske ekonomije.

Cilj ovog istraživanja bio je da pokaže da Crna Gora treba da preduzme odgovarajuće korake u smanjenju emisija GHG, posebno u sektoru energetike i poljoprivrede i korišćenja zemljišta. S obzirom na predstavljena gledišta u vezi sa povezanošću u privrednog rasta i emisija CO₂, pokazali smo da za Crnu Goru postoji dvosmjerna veza između emisija CO₂ i privrednog rasta. Na osnovu dobijenih rezultata, preporučuje se da kreatori politike u Crnoj Gori nastoje da usvoje i implementiraju strategije koje bi trebalo da se usredsrede na usvajanje najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje emisije CO₂ i da nastave da kontrolišu emisije gasova staklene bašte, kao i da uvođe podsticaje za smanjenje emisija, tj. mjere zelenog finansiranja, kako bi ispunili svoje ciljeve smanjenja emisija prema međunarodnim ugovorima.

U petom poglavlju Finansijska procjena prioritarnih projekata za pregovore u oblasti zaštite životne sredine: Crna Gora (str. 171-259), objašnjeno je da su potrebne velike investicije da bi se ostvarile sve obaveze koje je Crna Gora preuzela kroz UN i EU agende. Prvo je dat teorijski pregled cost-benefit analize (CBA), i pregled troškova usklađivanja do 2020. godine. Nadalje, urađena je finansijska procjena ukupnih troškova za ispunjavanje završnih mjerila u ovoj oblasti za period 2021-2025. godina. Procjena ulaganja obuhvata period do 2025. godine kao ciljane godine okončanja pristupnih pregovora, a značajan dio ulaganja odvijajuće se po ostvarivanju punopravnog članstva, uz podršku strukturnih i investicionih fondova EU. Analiza ulaganja data je po predloženim mjerama iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila po 10 politika poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske akcije, po godinama ulaganja, te konačno po izvorima sredstava. Koristeći raspoložive inpute za procjenu finansijskih potreba za realizaciju planiranih aktivnosti, obuhvat analize odnosi se na navedeni petogodišnji investicioni period, nakon koga se, realizacijom planiranog, očekuje da se mogu stvoriti uslovi za zatvaranje pristupnih pregovora u ovoj oblasti. Procjena ulaganja u ispunjavanje osam završnih mjerila u ovom poglavlju, do ciljane godine okončanja pristupnih pregovora, koja je procjenjena na 480 mil. eura, može biti korišćena kao model za procjenu troškova i u drugim pregovaračkim poglavljima u finalnoj fazi pristupnih pregovora.

U zaključnom dijelu disertacije (str. 260-263) sumirani su rezultati prema postavljenim ciljevima i istraživačkim hipotezama.

2. Vrednovanje disertacije

2.1. Problem

Crna Gora je, podstaknuta procesom formulisanja univerzalnih ciljeva održivog razvoja ineophodnošću njihovog postizanja, bila među prvim UN članicama koje su formulisale svoju dugoročnu strategiju održivog razvoja – Nacionalnu strategiju održivog razvoja do 2030. godine (NSOR), koja preuzima globalne ciljeve održivog razvoja u nacionalni kontekst. Za Crnu Goru kao buduću članicu Evropske unije (EU) veoma su bitne i UN agenda i EU agenda, kao i sinergija koja proizilazi iz ta dva razvojna procesa koji se istovremeno odvijaju.

Kao svojevrsan fenomen, održivi razvoj je multidisciplinarnan pojam i pojavljuje se u ekonomiji, pravu, tehnologiji, sociologiji i sličnim oblastima (Munitlak Ivanović, 2007). Problemu održivog razvoja se u razvijenim zemljama najčešće posvećivalo mnogo više pažnje nego kod nas, ali usvajanjem i nacionalizovanjem Agende 2030 i istovremenim pristupanjem Evropskoj uniji, to pitanje postaje nezaobilazna tema koja je usko povezana s ekonomskim razvojem.

Većinu literature o održivom razvoju čine dokumenti nastali kao produkt više konferencija o održivom razvoju pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija, u vrijeme kad se naglašavala neophodnost postizanja održivog razvoja. U posljednjih petnaestak godina, sve je veći broj akademskih članaka koji analiziraju ovo pitanje, posebno od momenta usvajanja posljednje, gore pomenute Agende održivog razvoja do 2030. Godine (Galli et al., 2018; Statistics Netherlands, 2017; Campagnolo et al., 2018).

Međuvladini naponi na formulisanju održivog razvoja počeli su sa UN konferencijom o ljudskom okruženju 1972. godine, a sam termin „održivi razvoj“ je usvojen i popularizovan 1987. u izvještaju UN Komisije o životnoj sredini i razvoju, poznate kao Brundtland komisija. Može se reći da je suština Brundtland definicije održivog razvoja jeste pravedna raspodjela resursa unutar postojeće generacije ali i između sadašnje i budućih generacija, uz potrebu za pronalaženjem konsenzusa između dimenzija održivog razvoja.

Nova globalna „opomena“ potrebe kritičkog osvrtu na održivi razvoj bila je UN konferencija u Rio de Žaneiru 1992. godine (United Nations Conference on Environment and Development (UNCED), 1992a), čiji je rezultat čuvena Rio deklaracija o životnoj sredini i razvoju. Dalje trasiranje globalnog razvojnog puta predstavlja 2000. godina - usvajanje nove agende i formulisanje tzv. Milenijumskih razvojnih ciljeva (Millenium Development Goals – MDGs) (United Nations General Assembly (UNGA), 2000), koji su petnaest godina kasnije, 2015. godine, „zamijenjeni“ globalnim ciljevima održivog razvoja i sa prethodnih osam prošireni na sveobuhvatnih sedamnaest ciljeva održivog razvoja.

Mnoge zemlje svijeta nacionalizovale su ove globalne ciljeve razvoja i pratile dinamiku njihovog ostvarivanja. Među njima je i Crna Gora, koja istovremeno teži ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja UN, kao globalne razvojne filozofije, i ispunjavanju kriterijuma pristupanja Evropskoj uniji, sa fokusom na oblast održivog razvoja, što je osnova ostvarivanja punopravnog članstva u Uniji u narednom srednjeročnom periodu.

Činjenica je da postoje značajni i referentni izvori na temu održivog razvoja, ali ipak, definicija samog koncepta, istorijat, principi i implikacije koje održivi razvoj ima za ljudski razvoj za većinu

ljudi ostaju nejasni (Mensah, 2019). Postoji toliko definicija održivog razvoja, da se sa sigurnošću može tvrditi da ne postoji takva definicija koju možemo smatrati jedinstvenom i univerzalnom.

Huber (2000) tvrdi da smo se na početku 21. vijeka susreli sa drugačijim izazovsredstva koja smo upotrijebili da prevaziđemo problem rijetkosti resursa, uključujući supstituciju nekih prirodnih resursa i "čistije" ekološke proizvode i usluge, vjerovatno su doprinijela novoj generaciji ekoloških problema.

Uprkos postojanju sve većeg broja institucija koje se bave održivim razvojem, ekološki problemi širom svijeta postali su ozbiljniji. Izvještaj Millennium Ecosystem Assessment (World Resources Institute, 2005) je pokazao da su "u posljednjih 50 godina ljudi izmijenili ekosisteme mnogo brže i obimnije nego u bilo kojem drugom uporedivom periodu ljudske istorije", što je za rezultat imalo "značajan i nepovratan gubitak diverziteta života na Zemlji". Pomenuta izmjena ekosistema je doprinijela značajnom poboljšanju ljudskog blagostanja i ekonomskog razvoja, ali su te iste promjene dovele do značajnog degradiranja mnogih usluga ekosistema (npr. obezbjeđenje hrane i vode, regulacija klime itd.). Procijenjeno je da će degradacija značajno porasti tokom prve polovine ovog vijeka i da ona predstavlja i barijeru u ostvarivanju MDGs.

2.2. Ciljevi i hipoteze disertacije

Osnovni cilj ovog istraživanja je da na sistematizovan način analizira proces ostvarivanja ciljeva održivog razvoja u Crnoj Gori, faktore od kojih zavisi, te indikatore kojim se to ostvarenje može mjeriti, istovremeno uzimajući u obzir ciljeve koje imaju kako UN agenda tako i EU agenda Crne Gore, kao i njihovu komplementarnost. Poseban značaj istraživanja jeste kako finansirati ekonomski „trošak“ pristupanja Evropskoj uniji, kroz poseban osvrt na pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene, što dalje neposredno utiče na dinamiku ispunjavanja globalnih ciljeva održivog razvoja.

Kandidatkinja zaključuje da je finansijska procjena ulaganja neophodna za projekciju ukupnih aktivnosti na ispunjavanju ne samo ciljeva pristupanja EU (EU agenda) nego i ciljeva održivog razvoja UN (UN agenda), da obje agende imaju neto pozitivan efekat na širu društvenu zajednicu, u cilju postizanja dugoročne održivosti, koji uključuje ekonomski, i širi društveni razvoj. Stoga je neophodno navedeni investicioni plan sprovesti, jer on predstavlja mapu puta za ostvarivanje sistema komplementarnih ciljeva ekonomskog, ekološkog i društvenog razvoja zajednice.

Kritičke pretpostavke istraživanja i hipoteze iznijete da bi testirali njihov logički i empirijski rezultat strukturirane su na sljedeći i način:

H1: Dinamika pristupanja Evropskoj uniji u značajnoj mjeri određuje stepen napretka u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja. S obzirom na činjenicu da Crna Gora ulazi u ključnu fazu procesa pristupanja EU i da je fokus na mjerilima za zatvaranje pregovaračkih poglavlja, ispunjenje ovih obaveza istovremeno predstavlja i ostvarenje ciljeva održivog razvoja UN agende 2030;

H2: Planirano ispunjenje obaveza iz Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene (propisi, institucije, investicije, infrastruktura, administrativni kapaciteti), pretpostavka je za dinamičan napredak u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja, posebno ciljeva vezanih za zelenu, niskokarbonsku ekonomiju i očuvanje životne sredine. Drugim riječima, Poglavlje 27 predstavlja najzahtjevnije poglavlje zajedničkih ekonomskih politika Unije, što upućuje na to da će

socioekonomska analiza prioriternih investicija u ovoj oblasti ukazati na obavezu pregovaranja tranzicionih perioda i realnu procjenu uvođenja EU standarda u ovoj oblasti tek uz izdašnju podršku strukturnih fondova EU;

H3: Administrativni kapaciteti zvaničnih proizvođača statistike pretpostavka su objektivnog i tačnog izvještavanja o ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja, u skladu sa međunarodno utvrđenom metodologijom, dinamikom prikupljanja podataka i obavezom izvještavanja prema UN. Poseban fokus biće na Upravi za statistiku Crne Gore (MONSTAT), imajući u vidu da ona istovremeno vrši validaciju podataka svih drugih proizvođača statističkih podataka, kao i tzv. administrativnih proizvođača statistike za indikatore održivog razvoja koji su prepoznati prilikom izrade Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore.

2.3. Bitne metode koje su primijenjene u disertaciji i njihovu primjerenost.

Prilikom izrade doktorske disertacije kandidatkinja je koristila metodološke postupke koji su prikladni za datu oblast istraživanja i koji obezbjeđuju pouzdanost rezultata i generalizaciju zaključaka. Doktorska teza sadrži teorijsko i empirijsko istraživanje.

U teorijskom dijelu, na osnovu prikupljene naučne literature, deskriptivnim metodom, istorijskim metodom, analizom sadržaja, kao i metodom analize i sinteze objašnjen je pojam održivog razvoja. Primjenom istorijskog metoda su objašnjene najznačajnije agende kojima je promovisan sami pojam pod okriljem Ujedinjenih nacija, kao i sama geneza koncepta održivog razvoja. Dato je i kratko poređenje napredovanja izabranih zemalja (Švedske, Slovenije i Crne Gore) po pitanju ostvarivanja ciljeva održivog razvoja (SDGs).

Teorijski okvir dao je osnov za postavljanje istraživačkih hipoteza. Imajući u vidu prethodno opisane istraživačke hipoteze, bilo je neophodno da se sprovede empirijsko istraživanje koje i predstavlja najznačajniji dio ove doktorske disertacije.

Sprovedena empirijska analiza koristi rekurzivni strukturni vektorski autoregresioni model (SVAR) kako bi ispitao i predvidio vezu i uzročnost između emisije gasova sa efektom staklene bašte (Greenhouse Gas Emissions, GHG) i BDP-a u Crnoj Gori empirijski, od 2006:1 do 2015:12, kao i predviđanje na uzorku od 24 mjeseca, od 2016:1 do 2017:12. Prvi put se modelira i predviđa veza GHG i BDP-a za crnogorsku ekonomiju koristeći SVAR model. Model koristi stopu rasta BDP-a i emisiju GHG izraženu u CO₂eq po sektorima, koji predstavljaju endogene determinante. GHG sektori su energetika, industrijski procesi, poljoprivreda i korišćenje zemljišta i otpad. Alternativni scenariji predviđanja, funkcije impulsnog odziva i dekompozicija varijanse grešaka u predviđanju su interpretirani u kombinaciji sa očekivanjima. Sprovedeno istraživanje ukazuje da sektori energetike, poljoprivrede i korišćenja zemljišta objašnjavaju 83,41% kretanja BDP-a tokom 24-mjesečnog horizonta. Ulaganje u zelenu energiju koja smanjuje GHG emisije, mijenja strukturu izvora u korist obnovljivih izvora energije i povećava energetske efikasnost, istovremeno doprinosi i ostvarenju postavljenih klimatsko-energetskih ciljeva razvoja. Ova ulaganja imaju pozitivan efekat na privredni rast, a posebno je značajno što smanjenje GHG emisija u energetskom sektoru, u dugom roku, podstiče razvojnu dinamiku, kao i samu promjenu privredne strukture, u korist njenog postepenog ozelenjavanja. Ovo istraživanje pruža kreatorima makroprudencione politike dubinsko razumijevanje kakav uticaj GHG emisije izražene u CO₂eq po sektorima imaju na održivi razvoj zemlje.

Upravljanje GHG emisijama u ključnim sektorima, u uslovima sve snažnijih globalnih klimatskih akcija i inicijativa, kao i potrebi rasta nacionalno obavezujućih doprinosa smanjenju emisija,

postaje jedno od ključnih determinanti politike održivog razvoja i borbe protiv klimatskih promjena (Chiu and Chang, 2009; Nathaniel et al., 2020; Narayan et al., 2008;).

U posebnom dijelu rada, predstavljena je i analiza finansijskih ulaganja, odnosno procjene ulaganja u svih 10 politika zaštite životne sredine i klimatskih akcija, za period 2021-2025., polazeći od revidovanih podataka, inoviranih izvora, mjera iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila, te izvora finansiranja. Analiza uključuje kako investicije u jačanje administrativnih kapaciteta i razvoj institucija (uključujući i obuke), tako i infrastrukturna ulaganja neophodna za sprovođenje politike zaštite životne sredine i borbe protiv klimatskih promjena u Crnoj Gori.

2.4. Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

Doktorska disertacija pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“ sadrži kompleksnu analizu koja je dala značajne naučne rezultate i doprinose. Na osnovu sveobuhvatne analize kandidatkinja je prihvatila postavljene istraživačke hipoteze.

Prva hipoteza koja se odnosi na tvrdnju da dinamika pristupanja Evropskoj uniji u značajnoj mjeri određuje stepen napretka u ispunjavanju ciljeva održivog razvoja (SDGs), s obzirom na činjenicu da Crna Gora ulazi u ključnu fazu procesa pristupanja EU i da je sada fokus na mjerilima za zatvaranje pregovaračkih poglavlja, ispunjenje ovih obaveza istovremeno predstavlja i ostvarenje ciljeva održivog razvoja UN agende 2030. Prikazali smo predviđanje troškova usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije, sa fokusom na Poglavlje 27 u periodu do 2025. godine, kao trenutno postavljenim datumom pristupanja, da bismo ukazali na činjenicu visoke komplementarnosti EU i UN agendi, koje se međusobno podržavaju i pomažu zemlji da ostvari sve zacrtane ciljeve razvoja, što je za Crnu Goru kao malu zemlju, ali i ostale članice i EU i UN postalo posebno teško u svijetlu pandemije COVID-19. Promovisanje investicija u održivi razvoj svakako doprinosi ostvarivanju ciljeva obje agende, kao i postizanje visokog društvenog standarda i standarda kvaliteta životne sredine.

Druga hipoteza se odnosi na planirano ispunjenje obaveza iz Poglavlja 27- Životna sredina i klimatske promjene, gdje su usaglašeni propisi, izgrađene institucije, neophodne investicije, infrastruktura i ključni administrativni kapaciteti pretpostavka za dinamičan napredak u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja, posebno ciljeva vezanih za zelenu, niskokarbonsku ekonomiju i očuvanje životne sredine. Kako je pregovaračko poglavlje 27 najzahtjevnije poglavlje zajedničkih ekonomskih politika Unije (po obuhvatu politika, kao i po finansijskom iskazu, što je pokazala i sprovedena finansijska procjena i analiza prioriternih investicija u ovoj oblasti), Crna Gora je i prije otvaranja pregovora u Poglavlju 27 bila svjesna koliko su finansijski zahtjevne investicije za potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, pa je zatražila određene tranzicione periode, kako bi se ono dijelom moglo sprovesti nakon punopravnog članstva. Tranzicioni period ne odnose se na preuzimanje pravne tekovine EU, već na njeno sprovođenje, a posebno u oblastima upravljanja vodama, upravljanja otpadom i klimatskih akcija.

Crna Gora mora u budućem periodu izgraditi sopstveni administrativni kapacitet koji će biti sposoban da odgovori na zahtjeve pretprijetnih obaveza, a koje će samo rasti tokom narednih faza procesa evropskih integracija. Nedovoljno razvijena infrastruktura, nedostatak sistemske finansijske podrške za razvoj kapaciteta u sektoru zaštite životne sredine i klimatskih promjena,

uz visok procenat izmjene službenika i nedostatka stručnih znanja u cilju implementacije sektorskih politika i projekata, su samo neke od prepoznatih slabosti sistema.

Za Crnu Goru je jako značajna pomoć međunarodnih donatora, gdje je trenutno najznačajnija pomoć Unije u okviru nove finansijske perspektive 2021-2027. Kroz pretpristupnu podršku - IPA III sredstva i druge zelene budžetske linije, a imajući u vidu i buduću podršku strukturnih i investicionih fondova (za koje su takođe potrebni odgovarajući administrativni kapaciteti), finansiraće se investicije putem Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan, ali i investicije iz Zelene agende za Zapadni Balkan, koja je značajna zbog fokusa na Poglavlje 27. Ova pomoć je značajna za buduće projekte u oblasti zelene, niskokarbonske ekonomije i brojne održive ekonomske razvojne projekte, za koje su mjere navedene u ekonomskoj tematskoj oblasti u Akcionom planu NSOR.

Sprovedenom finansijskom procjenom prioriternih ulaganja u Poglavlju 27 obuhvatili smo predviđeni period do zaključivanja pristupnih pregovora 2025. godine, što je samo interni cilj zemlje, a ne zvanični stav i druge pregovaračke strane, odnosno Evropske unije. Drugim riječima, pregovori se mogu i produžiti, ukoliko se Crna Gor ozbiljno ne posveti sprovođenju planiranih obaveza, obezbjeđujući dovoljne finansijske i administrativne resurse.

Kako je konstatovano Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, u kratkom roku velika ulaganja predstavljaju barijeru ekonomskom razvoju, ali dugoročne projekcije pokazuju da će ove investicije doprinijeti rastu BDP-a već u srednjem roku i poboljšanju makroekonomske situacije kroz porast zapošljavanja, uvećanje agregatne tražnje i nove investicije. Realno je očekivati da će ove investicije dugoročno obezbijediti podsticaj za nove investicije, uključujući i one koje su neophodne za implementaciju propisa u sektoru životne sredine i klimatskih promjena.

Trećom hipotezom se tvrdi da su administrativni kapaciteti zvaničnih proizvođača statistike pretpostavka objektivnog i tačnog izvještavanja o ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja u skladu sa međunarodno utvrđenom metodologijom, dinamikom prikupljanja podataka i obavezom izvještavanja prema UN, gdje je najvažnija uloga Uprave za statistiku Crne Gore (MONSTAT), imajući u vidu da ona istovremeno vrši validaciju podataka svih drugih proizvođača statistike, uključujući i ostale, tzv. administrativne proizvođače statistike za različite indikatore održivog razvoja.

Praćenje napretka ostvarivanja ciljeva održivog razvoja UN na globalnom nivou (SDGs) pokazuje da je izgradnja nezavisnih, nepristrasnih, nacionalnih statističkih kapaciteta i jačanje standarda i kvaliteta izvještavanja neophodno za kvalitetno predviđeno godišnje izvještavanje zemalja o napretku u postizanju ciljeva održivog razvoja. Potrebni su pouzdani podaci, što zahtijeva velike investicije u nacionalne statističke agencije, koje moraju aktivno razvijati globalni i nacionalni okvir indikatora, kroz saradnju sa UN međuagencijskom ekspertskom grupom (IAEG-SDGs).

2.5. Zaključci

Imajući u vidu sprovedena empirijska istraživanja, kandidatkinja zaključuje da su, kako zbog globalnog fokusa na održivost i sve veću u potrebu za očuvanjem kvaliteta životne sredine, tako i zbog obaveza koje je Crna Gora preuzela potpisivanjem međunarodnih sporazuma, potrebna neka prilagođavanja u strukturi privrede Crne Gore, kojima se treba usredsrediti na inovativni razvoj

sve većim investiranjem u tehnološke inovacije, te promovisati čistu proizvodnju, obnovljive izvore energije, energetska efikasnost i cirkularnu ekonomiju.

Kreatori politika u Crnoj Gori trebaju da preduzmu odgovarajuće korake u smanjenju emisija GHG, ne samo u sektoru energetike, već i u sektoru poljoprivrede i korišćenja zemljišta, te industrije i upravljanja otpadom, a preporučuje se da nastoje da usvoje i implementiraju strategije koje bi trebalo da se usredsrede na usvajanje ekološki prihvatljivih tehnologija, tj. najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje emisije CO₂. Kreatori politika treba da nastave da kontrolišu emisije gasova staklene bašte, kao i da uvode podsticaje za smanjenje emisija, tj. mjere zelenog finansiranja, kako bi ispunili svoje ciljeve smanjenja emisija prema međunarodnim ugovorima. Kako Crna Gora istovremeno radi na agendama EU i UN, ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, kao i 40 potciljeva SDGs sa kojima je povezano ovo poglavlje, pozitivno utiče na crnogorsku ekonomiju, demonstrirano kroz stopu rasta BDP-a, ali i na samu dinamiku evropskih integracija zemlje.

3. Konačna ocjena disertacije

3.1. Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Na osnovu detaljnog uvida u cjelokupan sadržaj istraživanja, Komisija konstatuje da doktorska disertacija pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“ doktorandkinje mr Milice Muhadinović predstavlja originalan naučno-istraživački rad, koji je u potpunosti usaglašen sa obrazloženjem teme koje je kandidatkinja podnijela i koje je prihvaćeno od strane Senata Univerziteta Crne Gore. Prema opsegu i dubini analize, načinu izlaganja i dobijenim rezultatima, ova doktorska disertacija predstavlja značajan doprinos ekonomskoj debati o sve važnijem pitanju ostvarivanja održivog razvoja, koja svake godine postaje sve važnija i razrađuje se kroz različite agende i planove najvažnijih međunarodnih organizacija.

3.2. Mogućnost ponovljivosti

Imajući u vidu detaljno objašnjenu metodologiju koja je korišćena u istraživanju, postoji mogućnost da se istraživanje ponovi za drugi vremenski period ili uz fokus na druga poglavlja koja su takođe od velikog značaja za EU agendu Crne Gore, što bi, poređenjem sa postojećim rezultatima, moglo dovesti do novih saznanja i zaključaka.

3.3. Buduća istraživanja

Rezultati ove doktorske disertacije predstavljaju kvalitetnu osnovu za sprovođenje budućih istraživanja. Preporuka za buduća istraživanja bi mogla biti proširenje analiziranog perioda u zavisnosti od ispunjenosti Crne Gore u ispunjavanju preuzetih obaveza i napretka u ostvarenju UN i EU agende, koje se jako komplementarne.

Buduće istraživanje može obuhvatiti i sve druge zemlje Zapadnog Balkana koje su, kao i Crna Gora, u određenoj fazi procesa pridruživanja/pristupanja Evropskoj uniji. Svakako da iskustva zemalja koje su najviše odmakle u čitavom procesu mogu poslužiti kao naučene lekcije za zemlje koje taj put očekuju da pređu u budućem periodu.

3.4. Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Objektivno ograničenje istraživanja predstavlja sama potreba određivanja vremenskog horizonta pristupanja Crne Gore Uniji, ali i vremensko ograničenje Agende 2030 koja bi se trebala ostvariti do kraja te godine, što trenutno ne djeluje kao sasvim moguće, posebno u crnogorskoj ekonomiji, koja je jako pogođena pandemijom korona virusa i ima prenapregnute javne finansije, pa je samim tim manevarski prostor za ovako važne investicije jako ograničen.

Uprkos prepoznatom ograničenju, jasno definisani ciljevi, primjena relevantnih i opravdanih naučnih metoda kao i precizno prikazivanje i analiza rezultata, upućuju na zaključak da kvalitet i originalnost razmatrane doktorske disertacije ne mogu biti dovedeni u pitanje.

Orginalni naučni doprinos

Glavni naučni doprinos ove disertacije jeste detaljna analiza međunarodnih obaveza koje je Crna Gora preuzela potpisivanjem međunarodnih ugovora i onoga što kao mala zemlja, sa prenapregnutim javnim finansijama, može da uradi da bi obezbijedila poštovanje istih, ali i bolji život za sve svoje građane, što jeste i biće od velikog teorijskog i praktičnog značaja za Crnu Goru.

Dodatni doprinos ove disertacije ogleda se u istraživanju kojim se pomoću SVAR modela nastojalo pokazati donosiocima politika na koje sektore se treba orijentisati kako bi se postigao održivi rast crnogorske ekonomije, a sve u skladu sa ciljevima niskokarbonske, pa i karbonski neutralne ekonomije, što propagira Evropska unija, čija članica želimo postati. Drugim riječima, kroz ispunjavanje ciljeva održivog razvoja UN i pristupanje EU, Crna Gora projektuje svoje razvoj kao dio razvojne filozofije klimatski neutralnog evropskog kontinenta. Detaljna finansijska procjena ulaganja koje je potrebno preduzeti za puno usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU u Poglavlju 27 sadrži konkretne korake na putu ka potpunom usklađivanju.

Mišljenje i prijedlog komisije

Doktorska disertacija pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“ doktorandkinje mr Milice Muhadinović sadrži temeljnu teorijsku i empirijsku analizu održivog razvoja i koraka koje je potrebno preduzeti kako bismo isti ostvarili.

Korišćenjem relevantne naučne metodologije i opsežne literature, kandidatkinja je uspješno obradila odobrenu temu, koja je od velikog teorijskog i praktičnog značaja za Crnu Goru i ispunila zadati cilj istraživanja. Disertacija predstavlja rezultat originalnog naučnog istraživanja kao i vrijedan doprinos ekonomskoj debati o održivom razvoju, koji svakog dana postaje sve važniji za sve zemlje koje su se obavezale da ostvare globalne ciljeve održivog razvoja. Zaključci do kojih je kandidatkinja došla zasnovani su na pravilnim teorijskim osnovama, jasni, logički konzistentni i argumentovani empirijskim rezultatima dobijenim primjenom odgovarajućih metodoloških postupaka i tehnika.

Na osnovu svega navedenog, Komisija pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju mr Milice Muhadinović i predlaže Vijeću Ekonomskog fakulteta u Podgorici i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati ovaj izvještaj i odobri javnu odbranu disertacije pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“.

Izdvojeno mišljenje

/

preduzeti kako bismo isti ostvarili.

Korišćenjem relevantne naučne metodologije i opsežne literature, kandidatkinja je uspješno obradila odobrenu temu, koja je od velikog teorijskog i praktičnog značaja za Crnu Goru i ispunila zadati cilj istraživanja. Disertacija predstavlja rezultat originalnog naučnog istraživanja kao i vrijedan doprinos ekonomskoj debati o održivom razvoju, koji svakog dana postaje sve važniji za sve zemlje koje su se obavezale da ostvare globalne ciljeve održivog razvoja. Zaključci do kojih je kandidatkinja došla zasnovani su na pravilnim teorijskim osnovama, jasni, logički konzistentni i argumentovani empirijskim rezultatima dobijenim primjenom odgovarajućih metodoloških postupaka i tehnika.

Na osnovu svega navedenog, Komisija pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju mr Milice Muhadinović i predlaže Vijeću Ekonomskog fakulteta u Podgorici i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati ovaj izvještaj i odobri javnu odbranu disertacije pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“.

Izdvojeno mišljenje

(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)

Ime i prezime _____

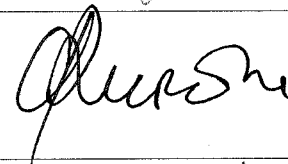
Napomena

KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE

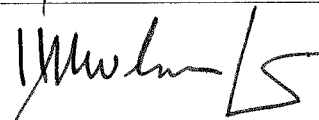
Prof. dr Biljana Jovanovic Gavrilovic, Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Srbija

Prof. dr Gordana Djurovic, Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Crna Gora

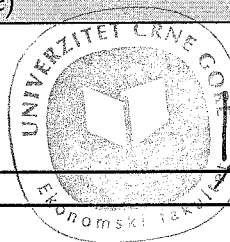

Prof. dr Nikola Milovic, Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Crna Gora

Datum i ovjera (pečat i potpis odgovorne osobe)

U Podgorici, 18.02.2022. godine

DEKAN

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore br. 03-517/4, donijetoj na sjednici održanoj 28.12.2021. godine, a na predlog Vijeća Ekonomskog fakulteta, imenovani smo za pisanje Izvještaja o doktorskoj disertaciji „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“, kandidatkinje **mr Milice Muhadinović**.

Na osnovu člana 33. Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore, komisija je proučila sadržaj i naučne zaključke ove disertacije i podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE

I OPŠTE KARAKTERISTIKE

1. Podaci o kandidatkinji

Milica Muhadinović je rođena 9.1.1990. godine na Cetinju, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Ekonomski fakultet u Podgorici upisuje 2008. godine, gdje na smjeru Međunarodni biznis diplomira 2012. godine. Naredne godine upisuje magistarske studije na Ekonomskom fakultetu, gdje je na smjeru Evropske ekonomske integracije, magistarsku tezu, pod nazivom „Odnosi Islanda i Evropske unije“, odbranila 2015. godine, pod mentorstvom prof. dr Gordane Đurović. Doktorske studije na Ekonomskom fakultetu u Podgorici upisuje 2016. godine.

Na Ekonomskom fakultetu je angažovana kao saradnik u nastavi za oblast Makroekonomija od 2014. godine, i to na predmetima: Privredni razvoj, Menadžment investicijama, Politika proširenja EU, Kohezionna politika i strukturni fondovi EU, Ekonomija EU, Makrosistem EU, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU, Nacionalna ekonomija, Makroekonomska teorija i analiza, Regionalna ekonomija, Ekološka ekonomija i Makroekonomska statistika.

U cilju usavršavanja boravila je na brojnim evropskim univerzitetima, posredstvom programa Erasmus+, među kojima se izdvajaju: University of Beira Interior, Covilha, Portugal, 2018. godine; University of Szczecin, Szczecin, Poljska, 2018. godine; Rzeszow University of Technology, Rzeszow, Poljska, 2020. godine; Alexandru Ioan Cuza University, Iasi, Rumunija, 2021. godine.

Autor je većeg broja naučnih radova iz oblasti makroekonomije. Aktivno je učestvovala u mnogim međunarodnim aktivnostima, kao i u izradi značajnih projekata među kojima se izdvajaju dva Jean Monnet projekta koje kofinansira Evropska unija (2017. i 2018. godine).

2. Osnovni podaci o doktorskoj disertaciji

Doktorska disertacija pod nazivom „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ doktorandkinje mr Milice Muhadinović napisana je na crnogorskom jeziku (Cambria, font 12, prored 1.5) na 325 stranica A4 formata. Nakon početnih stranica disertacije koje uključuju osnovne podatke o kandidatkinji i disertaciji, slijede rezime na crnogorskom i engleskom jeziku, zatim popis tabela, grafika i slika, pregled sadržaja

teze, lista skraćenica, uvodna razmatranja, pet glava, zaključak, spisak literature kao i biografija kandidatkinje. U cilju validnijeg razumijevanja tematike rada data je 41 tabela, 2 šeme, 14 grafika i 5 slika, koji pružaju detaljnije informacije i ilustraciju nalaza i zaključaka iznijetih u tekstu.

U izradi disertacije, kandidat je koristio obimnu i savremenu literaturu koju čini 270 bibliografskih jedinica i više internet stranica. Od navedenog broja, većina se odnosi na stranu literaturu, tako da se može zaključiti da je, s obzirom na obuhvat, karakter i sadržaj, kandidat pribavio i koristio relevantnu i kvalitetnu dokumentacionu osnovu za istraživanje i izradu predmetne doktorske disertacije.

II TEORIJSKO – HIPOTETIČKI OKVIR ISTRAŽIVANJA, METODOLOGIJA I STRUKTURA RADA

1. Teorijsko – hipotetički okvir istraživanja

Ubrzani privredni rast i razvoj, koji obilježavaju kraj XX i početak XXI stoljeća, u kontekstu globalizacije, ali i sve veće nejednakosti između zemalja, doveli su do ozbiljne zabrinutosti zbog negativnog uticaja privrednog rasta na životnu sredinu, te je debata o održivom razvoju na globalnom nivou postala nezamjenljiva tema u naučnim, ali i političkim krugovima.

Najviše korišćena definicija održivog razvoja je ona iznešena u dokumentu “Naša zajednička budućnost” (UNWCED, 1987), poznatijem pod imenom Brundtland izvještaj, koji definiše održivi razvoj kao “razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da iste zadovolje”.

Na sedamdesetoj sjednici Generalne skupštine Ujedinjenih nacija (UN), septembra 2015. godine, usvojen je novi globalni okvir održivog razvoja - Agenda održivog razvoja do 2030. godine, kojom je formulisano 17 zajedničkih ciljeva održivog razvoja sa posebnim potciljevima i indikatorima kojim će se ta održivost mjeriti, a sa rokom ostvarenja do 2030. godine. To je agenda kojoj je namjera da u razdoblju 2015-2030. unaprijedi život svih ljudi na planeti, doprinoseći humanijem aspektu razvoja i poštujući koncept „ne izostaviti nikoga“ („leave no one behind“).

Crna Gora je, podstaknuta procesom formulisanja univerzalnih ciljeva održivog razvoja i neophodnošću njihovog postizanja, bila među prvim UN članicama koje su formulisale svoju dugoročnu strategiju održivog razvoja – Nacionalnu strategiju održivog razvoja do 2030. godine (NSOR), koja preuzima globalne ciljeve održivog razvoja u nacionalni kontekst. Za Crnu Goru kao buduću članicu Evropske unije (EU) veoma su bitne i UN agenda i EU agenda, kao i sinergija koja proizilazi iz ta dva razvojna procesa koji se istovremeno odvijaju.

Kao svojevrsan fenomen, održivi razvoj je multidisciplinarni pojam i pojavljuje se u ekonomiji, pravu, tehnologiji, sociologiji i sličnim oblastima (Munitlak Ivanović, 2007). Problemu održivog razvoja se u razvijenim zemljama najčešće posvećivalo mnogo više pažnje nego kod nas, ali usvajanjem i nacionalizovanjem Agende 2030 i istovremenim pristupanjem Evropskoj uniji, to pitanje postaje nezaobilazna tema koja je usko povezana s ekonomskim razvojem.

Većinu literature o održivom razvoju čine dokumenti nastali kao produkt više konferencija o održivom razvoju pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija, u vrijeme kad se naglašavala neophodnost postizanja održivog razvoja. U posljednjih petnaestak godina, sve je veći broj akademskih članaka koji analiziraju ovo pitanje, posebno od momenta usvajanja posljednje, gore pomenute Agende održivog razvoja do 2030. godine (Galli et al., 2018; Statistics Netherlands, 2017; Campagnolo et al., 2018).

Međuvladini naponi na formulisanju održivog razvoja počeli su sa UN konferencijom o ljudskom okruženju 1972. godine, a sam termin „održivi razvoj“ je usvojen i popularizovan 1987. u izvještaju UN Komisije o životnoj sredini i razvoju, poznate kao Brundtland komisija. Može se reći da je suština Brundtland definicije održivog razvoja - pravedna raspodjela resursa unutar postojeće generacije, ali i između sadašnje i budućih generacija, uz potrebu za pronalaženjem konsenzusa između dimenzija održivog razvoja.

Nova globalna “opomena” potrebe kritičkog osvrta na održivi razvoj bila je UN konferencija u Rio de Žaneiru 1992. godine (UNCED, 1992), čiji je rezultat čuvena Rio deklaracija o životnoj sredini i razvoju. Dalje trasiranje globalnog razvojnog puta predstavlja 2000. godina - usvajanje nove agende i formulisanje tzv. Milenijumskih razvojnih ciljeva (Millenium Development Goals – MDGs (UNGA, 2000), koji su petnaest godina kasnije, 2015. godine, „zamijenjeni“ globalnim ciljevima održivog razvoja i sa prethodnih osam prošireni na sveobuhvatnih sedamnaest ciljeva održivog razvoja. Mnoge zemlje svijeta, UN članice, nacionalizovale su ove globalne ciljeve razvoja i pratile dinamiku njihovog ostvarivanja. Među njima je i Crna Gora, koja istovremeno teži ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja UN, kao globalne razvojne filozofije, i ispunjavanju kriterijuma pristupanja Evropskoj uniji, sa fokusom na oblast održivog razvoja, što je osnova ostvarivanja punopravnog članstva u Uniji u narednom srednjoročnom periodu.

Kritičke pretpostavke istraživanja i hipoteze iznijete da bi testirali njihov logički i empirijski rezultat strukturirane su na sljedeći način:

H1: Dinamika pristupanja Evropskoj uniji u značajnoj mjeri određuje stepen napretka u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja. S obzirom na činjenicu da Crna Gora ulazi u ključnu fazu procesa pristupanja EU i da je fokus na mjerilima za zatvaranje pregovaračkih poglavlja, ispunjenje ovih obaveza istovremeno predstavlja i ostvarenje ciljeva održivog razvoja UN agende 2030;

H2: Planirano ispunjenje obaveza iz Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene (propisi, institucije, investicije, infrastruktura, administrativni kapaciteti), pretpostavka je za dinamičan napredak u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja, posebno ciljeva vezanih za zelenu, niskokarbonsku ekonomiju i očuvanje životne sredine. Drugim riječima, Poglavlje 27 predstavlja najzahtjevnije poglavlje zajedničkih ekonomskih politika Unije, što upućuje na to da će socioekonomska analiza prioriternih investicija u ovoj oblasti ukazati na obavezu pregovaranja tranzicionih perioda i realnu procjenu uvođenja EU standarda u ovoj oblasti tek uz izdašnju podršku strukturnih fondova EU;

H3: Administrativni kapaciteti zvaničnih proizvođača statistike pretpostavka su objektivnog i tačnog izvještavanja o ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja, u skladu sa međunarodno utvrđenom metodologijom, dinamikom prikupljanja podataka i obavezom izvještavanja prema UN. Poseban fokus biće na Upravi za statistiku Crne Gore (MONSTAT), imajući u vidu da ona istovremeno vrši validaciju podataka svih drugih proizvođača statističkih

podataka, kao i tzv. administrativnih proizvođača statistike za indikatore održivog razvoja koji su prepoznati prilikom izrade Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore.

2. Metodologija istraživanja i nalaza disertacije

Prilikom izrade doktorske disertacije kandidatkinja je koristila metodološke postupke koji su prikladni za datu oblast istraživanja i koji obezbjeđuju pouzdanost rezultata i generalizaciju zaključaka. Doktorska teza sadrži teorijsko i empirijsko istraživanje.

U teorijskom dijelu, na osnovu prikupljene naučne literature, deskriptivnim metodom, istorijskim metodom, komparativnim metodom, analizom sadržaja, kao i metodom analize i sinteze objašnjen je pojam održivog razvoja. Primjenom istorijskog metoda su objašnjene najznačajnije agende kojima je promovisan sami pojam pod okriljem Ujedinjenih nacija, kao i sama geneza koncepta održivog razvoja. Dato je i kratko poređenje napredovanja izabranih zemalja (Švedske, Slovenije i Crne Gore) po pitanju ostvarivanja ciljeva održivog razvoja (SDGs). Teorijski okvir dao je osnov za postavljanje istraživačkih hipoteza. Imajući u vidu prethodno opisane istraživačke hipoteze, bilo je neophodno da se sprovede empirijsko istraživanje koje i predstavlja najznačajniji dio ove doktorske disertacije.

Sprovedena empirijska analiza koristi rekurzivni strukturni vektorski autoregresioni model (SVAR) kako bi ispitaio i predvidio vezu i uzročnost između emisije gasova sa efektom staklene bašte (Greenhouse Gass Emissions, GHG) i BDP-a u Crnoj Gori empirijski, od 2006:1 do 2015:12, kao i predviđanje na uzorku od 24 mjeseca, od 2016:1 do 2017:12. Prvi put se modelira i predviđa veza GHG i BDP-a za crnogorsku ekonomiju koristeći SVAR model. Model koristi stopu rasta BDP-a i emisiju GHG izraženu u CO₂eq po sektorima, koji predstavljaju endogene determinante. GHG sektori su energetika, industrijski procesi, poljoprivreda i korišćenje zemljišta i otpad. Alternativni scenariji predviđanja, funkcije impulsnog odziva i dekompozicija varijanse grešaka u predviđanju su interpretirani u kombinaciji sa očekivanjima. Sprovedeno istraživanje ukazuje da sektori energetike, poljoprivrede i korišćenja zemljišta objašnjavaju 83,41% kretanja BDP-a tokom 24-mjesečnog horizonta. Ulaganje u zelenu energiju koja smanjuje GHG emisije, mijenja strukturu izvora u korist obnovljivih izvora energije i povećava energetska efikasnost, istovremeno doprinosi i ostvarenju postavljenih klimatsko-energetskih ciljeva razvoja. Ova ulaganja imaju pozitivan efekat na privredni rast, a posebno je značajno što smanjenje GHG emisija u energetskom sektoru, u dugom roku, podstiče razvojnu dinamiku, kao i samu promjenu privredne strukture, u korist njenog postepenog ozelenjavanja. Ovo istraživanje pruža kreatorima makroprudencione politike dubinsko razumijevanje kakav uticaj GHG emisije izražene u CO₂eq po sektorima imaju na održivi razvoj zemlje.

Upravljanje GHG emisijama u ključnim sektorima, u uslovima sve snažnijih globalnih klimatskih akcija i inicijativa, kao i potrebi rasta nacionalno obavezujućih doprinosa smanjenju emisija, postaje jedno od ključnih determinanti politike održivog razvoja i borbe protiv klimatskih promjena (Chiu and Chang, 2009; Nathaniel et al., 2020; Narayan et al., 2008;).

Zbog globalnog fokusa na održivost i sve veću potrebu za očuvanjem kvaliteta životne sredine, potrebna su i neka prilagođavanja u strukturi privrede Crne Gore, kojima se treba usredsrediti na inovativni razvoj sve većim investiranjem u tehnološke inovacije, te promovisati čistu proizvodnju, obnovljive izvore energije, energetska efikasnost i cirkularnu ekonomiju.

Kreatori politika u Crnoj Gori trebaju da preduzmu odgovarajuće korake u smanjenju emisija GHG, ne samo u sektoru energetike, već i u sektoru poljoprivrede i korišćenja zemljišta, te

industrije i upravljanja otpadom, a preporučuje se da nastoje da usvoje i implementiraju strategije koje bi trebalo da se usredsrede na usvajanje ekološki prihvatljivih tehnologija, tj. najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje emisije CO₂. Kreatori politika treba da nastave da kontrolišu emisije gasova staklene bašte, kao i da uvide podsticaje za smanjenje emisija, tj. mjere zelenog finansiranja, kako bi ispunili svoje ciljeve smanjenja emisija prema međunarodnim ugovorima. Kako Crna Gora istovremeno radi na agendama EU i UN, ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, kao i 40 potciljeva održivog razvoja (SDGs) sa kojima je povezano ovo poglavlje, pozitivno utiče na crnogorsku ekonomiju, demonstrirano kroz stopu rasta BDP-a, ali i na samu dinamiku evropskih integracija zemlje.

U posebnom dijelu rada, predstavljena je i analiza finansijskih ulaganja, odnosno procjene ulaganja u svih 10 politika zaštite životne sredine i klimatskih akcija, za period 2021-2025., polazeći od revidovanih podataka, inoviranih izvora, mjera iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila, te izvora finansiranja. Analiza uključuje kako investicije u jačanje administrativnih kapaciteta i razvoj institucija (uključujući i obuke), tako i infrastrukturna ulaganja neophodna za sprovođenje politike zaštite životne sredine i borbe protiv klimatskih promjena u Crnoj Gori.

Polazeći od prethodno navedenog, osnovni cilj ovog istraživanja je da na sistematizovan način analizira proces ostvarivanja ciljeva održivog razvoja u Crnoj Gori, faktori od kojih zavisi, te indikatori kojim se to ostvarenje može mjeriti, istovremeno uzimajući u obzir ciljeve koje imaju kako UN agenda tako i EU agenda Crne Gore, kao i njihovu komplementarnost. Poseban značaj istraživanja jeste kako finansirati ekonomski „trošak“ pristupanja Evropskoj uniji, kroz poseban osvrt na pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene, što dalje neposredno utiče na dinamiku ispunjavanja globalnih ciljeva održivog razvoja.

Kandidatkinja zaključuje da je finansijska procjena ulaganja neophodna za projekciju ukupnih aktivnosti na ispunjavanju ne samo ciljeva pristupanja EU (EU agenda) nego i ciljeva održivog razvoja UN (UN agenda), da obje agende imaju neto pozitivan efekat na širu društvenu zajednicu, u cilju postizanja dugoročne održivosti, koja uključuje ekonomski, i širi društveni razvoj. Stoga je neophodno navedeni investicioni plan sprovesti, jer on predstavlja mapu puta za ostvarivanje sistema komplementarnih ciljeva ekonomskog, ekološkog i društvenog razvoja zajednice.

3. Struktura disertacije

Pored uvoda i zaključka, struktura doktorske disertacije uključuje zaokružene i međusobno logički povezane tematske cjeline, podijeljene u pet glava. U uvodnom dijelu disertacije (str. 16-22) kandidatkinja precizira problem istraživanja, osnovne ciljeve i hipoteze koje će biti testirane adekvatnim ekonomskim metodama.

U prvom poglavlju *Pristup održivom razvoju* (str. 23-42), kroz dva potpoglavlja, objašnjen je pokušaj definisanja održivog razvoja i najznačajnije međunarodne konferencije i dokumenti nastali u prethodnih par decenija koji su značajno uticali na podizanje svijesti o značaju postizanja održivog razvoja na globalnom nivou. U cilju razumijevanja suštine pojma održivog razvoja, u prvom poglavlju kandidatkinja daje pregled različitih definicija pojma održivog razvoja i Bruntland definiciju održivog razvoja koja se i danas smatra najprihvatljivijom. U prvom poglavlju su obrađene i dimenzije održivosti, kao i geneza samog koncepta održivog razvoja.

U drugom poglavlju *Preuzimanje UN globalnih ciljeva održivog razvoja u nacionalni kontekst* (str. 43-82) kandidatkinja objašnjava fokus na ostvarivanje održivog razvoja kroz fokus na više agendi Ujedinjenih nacija kroz međuvladinu saradnju svih članica. Dat je i pregled Milenijumske deklaracije (2000.) i Milenijumskih ciljeva razvoja (MDGs), kao agende UN u razdoblju 2000-2015. godine. Nakon toga je prikazan napredak Crne Gore, kao članice UN, u praćenju ostvarenja MDGs. Najvažniji dio ovog poglavlja je detaljni pregled trenutne agende održivosti UN, tj. Agende 2030, sa 17 ciljeva održivog razvoja, 169 potciljeva i 231 indikatorom za praćenje njihovog ostvarenja. Zbog fokusa same disertacije na ekološku održivost kao jednu od dimenzija održivog razvoja, data je i tabela sa listom indikatora u dimenziji životna sredina. U poglavlju je opisan i proces nacionalizacije Agende 2030 u Crnoj Gori putem nove Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore 2016-2030, sa kratkim prikazom Akcionog plana u 6 ključnih tematskih oblasti, kao i osvrt na problematiku finansiranja, ali i upravljanja održivim razvojem.

Treće poglavlje *EU agenda u funkciji ispunjavanja ciljeva održivog razvoja* (str. 83-124) detaljno opisuje evropsku agendu Crne Gore i proces pridruživanja i pristupanja Uniji, uz sve obaveze koje smo preuzeli, a koje se tiču ovih procesa. Poseban dio jeste povezivanje ciljeva održivog razvoja i procesa pristupanja Crne Gore EU u pretpristupnom i postpristupnom periodu, kao i šta ta dva perioda znače za našu zemlju. Poseban fokus je na zatvarajućim mjerilima u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene, jer je to najzahtjevnije poglavlje u pregovorima sa svojih 10 podoblasti, a ima vezu sa najviše potciljeva Agende 2030 UN. Sa pregledom *Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU za oblast životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020* dat je i obuhvatan pregled analize administrativnih kapaciteta za pomenuto poglavlje uz osvrt na izvještaj Komisije o napretku u ostvarivanju obaveza, kao i izvještaj Koalicije 27 putem koje organizacije civilnog društva učestvuju u procesu usvajanja standarda i vrijednosti EU u oblasti zaštite životne sredine.

U četvrtom poglavlju *Komplementarnost UN i EU agende* (str. 125-170) kandidatkinja ističe komplementarnost UN i EU agende, koje su trenutno najvažniji prioriteti Crne Gore. Prikazan je i Evropski zeleni plan, kao odgovor EU na Agendu 2030 i plan transformacije EU ka klimatski neutralnoj ekonomiji do 2050. godine, uz pomoć svim zemljama Zapadnog Balkana kroz Ekonomski i investicioni plan za Zapadni Balkan i njegovih 5 stubova. Prikazano je detaljno poređenje UN i EU agende po ciljevima održivog razvoja, kao i studija slučaja izabranih članica EU i Crne Gore po pitanju napretka u ispunjavanju ciljeva održivog razvoja, na osnovu Izvještaja o održivom razvoju (Sustainable Development Report) za 193 članice UN. Najvažniji dio ovog poglavlja jeste empirijsko istraživanje pod nazivom *Predviđanje emisija gasova sa efektom staklene bašte i održivog rasta u Crnoj Gori korišćenjem SVAR modela* koje koristi rekurzivni strukturni vektorski autoregresioni model (SVAR) kako bi ispitao i predvidio vezu i uzročnost između emisije gasova sa efektom staklene bašte (Greenhouse Gas Emissions, GHG) i BDP-a u Crnoj Gori empirijski, od 2006:1 do 2015:12, kao i predviđanje na uzorku od 24 mjeseca, od 2016:1 do 2017:12. Prvi put se modelira i predviđa veza GHG i BDP-a za crnogorsku ekonomiju koristeći SVAR model. U ovom istraživanju ispitujemo individualni SVAR model radi predviđanja BDP-a. Model koristi stopu rasta BDP-a i emisiju GHG izraženu u CO_{2eq} po sektorima, koji predstavljaju endogene determinante. GHG sektori su energetika, industrijski procesi, poljoprivreda i korišćenje zemljišta i otpad. Empirijski zaključci ovog rada pružaju kreatorima makroprudencionih politika detaljno razumijevanje uloge koju determinante GHG emisije imaju u održivom razvoju i rastu crnogorske ekonomije.

Cilj ovog istraživanja bio je da pokaže da Crna Gora treba da preduzme odgovarajuće korake u smanjenju emisija GHG, posebno u sektoru energetike i poljoprivrede i korišćenja zemljišta. S obzirom na predstavljena gledišta u vezi sa povezanošću privrednog rasta i emisija CO₂, pokazali smo da za Crnu Goru postoji dvosmjerna veza između emisija CO₂ i privrednog rasta. Na osnovu dobijenih rezultata, preporučuje se da kreatori politike u Crnoj Gori nastoje da usvoje i implementiraju strategije koje bi trebalo da se usredsrede na usvajanje najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje emisije CO₂ i da nastave da kontrolišu emisije gasova staklene bašte, kao i da uvode podsticaje za smanjenje emisija, tj. mjere zelenog finansiranja, kako bi ispunili svoje ciljeve smanjenja emisija prema međunarodnim ugovorima.

U petom poglavlju *Finansijska procjena prioriternih projekata za pregovore u oblasti zaštite životne sredine: Crna Gora* (str. 171-259), objašnjeno je da su potrebne velike investicije da bi se ostvarile sve obaveze koje je Crna Gora preuzela kroz UN i EU agende. Prvo je dat teorijski pregled cost-benefit analize (CBA), i pregled troškova usklađivanja do 2020. godine. Nadalje, urađena je finansijska procjena ukupnih troškova za ispunjavanje završnih mjerila u ovoj oblasti za period 2021-2025. godina. Procjena ulaganja obuhvata period do 2025. godine kao ciljane godine okončanja pristupnih pregovora, a značajan dio ulaganja odvijace se po ostvarivanju punopravnog članstva, uz podršku strukturnih i investicionih fondova EU. Analiza ulaganja data je po predloženim mjerama iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila po 10 politika poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske akcije, po godinama ulaganja, te konačno po izvorima sredstava. Koristeći raspoložive inpute za procjenu finansijskih potreba za realizaciju planiranih aktivnosti, obuhvat analize odnosi se na navedeni petogodišnji investicioni period, nakon koga se, realizacijom planiranog, očekuje da se mogu stvoriti uslovi za zatvaranje pristupnih pregovora u ovoj oblasti. Procjena ulaganja u ispunjavanje osam završnih mjerila u ovom poglavlju, do ciljane godine okončanja pristupnih pregovora, koja je procjenjena na 480 mil. eura, može biti korišćena kao model za procjenu troškova i u drugim pregovaračkim poglavljima u finalnoj fazi pristupnih pregovora.

U zaključnom dijelu disertacije (str. 260-263) sumirani su rezultati prema postavljenim ciljevima i istraživačkim hipotezama.

4. Ostvareni rezultati i naučni doprinos doktorske disertacije

Doktorska disertacija pod nazivom „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ sadrži kompleksnu analizu koja je dala značajne naučne rezultate i doprinose. Na osnovu sveobuhvatne analize, kandidatkinja je prihvatila postavljene istraživačke hipoteze.

Prva hipoteza koja se odnosi na tvrdnju da dinamika pristupanja Evropskoj uniji u značajnoj mjeri određuje stepen napretka u ispunjavanju ciljeva održivog razvoja (SDGs), s obzirom na činjenicu da Crna Gora ulazi u ključnu fazu procesa pristupanja EU i da je sada fokus na mjerilima za zatvaranje pregovaračkih poglavlja, ispunjenje ovih obaveza istovremeno predstavlja i ostvarenje ciljeva održivog razvoja UN agende 2030. Prikazali smo predviđanje troškova usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije, sa fokusom na Poglavlje 27 u periodu do 2025. godine, kao trenutno postavljenim datumom pristupanja, da bismo ukazali na činjenicu visoke komplementarnosti EU i UN agendi, koje se međusobno podržavaju i pomažu zemlji da ostvari sve zacrtane ciljeve razvoja, što je za Crnu Goru kao malu zemlju, ali i ostale članice i EU i UN postalo posebno teško u svijetlu pandemije COVID-19. Promovisanje

investicija u održivi razvoj svakako doprinosi ostvarivanju ciljeva obje agende, kao i postizanje visokog društvenog standarda i standarda kvaliteta životne sredine.

Druga hipoteza se odnosi na planirano ispunjenje obaveza iz Poglavlja 27- Životna sredina i klimatske promjene, gdje su usaglašeni propisi, izgrađene institucije, neophodne investicije, infrastruktura i ključni administrativni kapaciteti pretpostavka za dinamičan napredak u ispunjavanju globalnih ciljeva održivog razvoja, posebno ciljeva vezanih za zelenu, niskokarbonsku ekonomiju i očuvanje životne sredine. Kako je pregovaračko poglavlje 27 najzahtjevnije poglavlje zajedničkih ekonomskih politika Unije (po obuhvatu politika, kao i po finansijskom iskazu, što je pokazala i sprovedena finansijska procjena i analiza prioriternih investicija u ovoj oblasti), Crna Gora je i prije otvaranja pregovora u Poglavlju 27 bila svjesna koliko su finansijski zahtjevne investicije za potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, pa je zatražila određene tranzicione periode, kako bi se ono dijelom moglo sprovesti nakon punopravnog članstva. Tranzicioni periodi se ne odnose na preuzimanje pravne tekovine EU, već na njeno sprovođenje, a posebno u oblastima upravljanja vodama, upravljanja otpadom i oblasti klimatskih akcija.

Crna Gora mora u budućem periodu izgraditi sopstveni administrativni kapacitet koji će biti sposoban da odgovori na zahtjeve pretpostupnih obaveza, a koje će samo rasti tokom narednih faza procesa evropskih integracija. Nedovoljno razvijena infrastruktura, nedostatak systemske finansijske podrške za razvoj kapaciteta u sektoru zaštite životne sredine i klimatskih promjena, uz visok procenat izmjene službenika i nedostatka stručnih znanja u cilju implementacije sektorskih politika i projekata, su samo neke od prepoznatih slabosti sistema.

Za Crnu Goru je jako značajna pomoć međunarodnih donatora, gdje je trenutno najznačajnija pomoć Unije u okviru nove finansijske perspektive 2021-2027. Kroz pretpostupnu podršku - IPA III sredstva i druge zelene budžetske linije, a imajući u vidu i buduću podršku strukturnih i investicionih fondova (za koje su takođe potrebni odgovarajući administrativni kapaciteti), finansiraće se investicije putem Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan, ali i investicije iz Zelene agende za Zapadni Balkan, koja je značajna zbog fokusa na Poglavlje 27. Ova pomoć je značajna za buduće projekte u oblasti zelene, niskokarbonske ekonomije i brojne održive ekonomske razvojne projekte, za koje su mjere navedene u ekonomskoj tematskoj oblasti u Akcionom planu NSOR.

Sprovedenom finansijskom procjenom prioriternih ulaganja u Poglavlju 27 obuhvatili smo predviđeni period do zaključivanja pristupnih pregovora 2025. godine, što je samo interni cilj zemlje, a ne i zvanični stav druge pregovaračke strane, odnosno Evropske unije. Drugim riječima, pregovori se mogu i produžiti, ukoliko se Crna Gora ozbiljno ne posveti sprovođenju planiranih obaveza, obezbjeđujući dovoljne finansijske i administrativne resurse.

Kako je konstatovano Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, u kratkom roku velika ulaganja predstavljaju barijeru ekonomskom razvoju, ali dugoročne projekcije pokazuju da će ove investicije doprinijeti rastu BDP-a već u srednjem roku i poboljšanju makroekonomske situacije kroz porast zapošljavanja, uvećanje agregatne tražnje i nove investicije. Realno je očekivati da će ove investicije dugoročno obezbijediti podsticaj za nove investicije, uključujući i one koje su neophodne za implementaciju propisa u sektoru životne sredine i klimatskih promjena.

Trećom hipotezom se tvrdi da su administrativni kapaciteti zvaničnih proizvođača statistike pretpostavka objektivnog i tačnog izvještavanja o ostvarivanju globalnih ciljeva održivog

razvoja u skladu sa međunarodno utvrđenom metodologijom, dinamikom prikupljanja podataka i obavezom izvještavanja prema UN, gdje je najvažnija uloga Uprave za statistiku Crne Gore (MONSTAT), imajući u vidu da ona istovremeno vrši validaciju podataka svih drugih proizvođača statistike, uključujući i ostale, tzv. administrativne proizvođače statistike za različite indikatore održivog razvoja.

Praćenje napretka ostvarivanja ciljeva održivog razvoja UN na globalnom nivou (SDGs) pokazuje da je izgradnja nezavisnih, nepristrasnih, nacionalnih statističkih kapaciteta i jačanje standarda i kvaliteta izvještavanja neophodno za kvalitetno predviđeno godišnje izvještavanje zemalja o napretku u postizanju ciljeva održivog razvoja. Potrebni su pouzdani podaci, što zahtijeva velike investicije u nacionalne statističke agencije, koje moraju aktivno razvijati globalni i nacionalni okvir indikatora, kroz saradnju sa UN međuagencijskom ekspertsom grupom (IAEG-SDGs).

Glavni naučni doprinos ove disertacije jeste detaljna analiza međunarodnih obaveza koje je Crna Gora preuzela potpisivanjem međunarodnih ugovora i onoga što kao mala zemlja, sa prenapregnutim javnim finansijama, može da uradi da bi obezbijedila poštovanje istih, ali i bolji život za sve svoje građane, što jeste i biće od velikog teorijskog i praktičnog značaja za Crnu Goru.

Dodatni doprinos ove disertacije ogleda se u istraživanju kojim se pomoću SVAR modela nastojalo pokazati donosiocima politika na koje sektore se treba orijentisati kako bi se postigao održivi rast crnogorske ekonomije, a sve u skladu sa ciljevima niskokarbonske, pa i karbonski neutralne ekonomije, što propagira Evropska unija, čija članica želimo postati. Drugim riječima, kroz ispunjavanje ciljeva održivog razvoja UN i pristupanje EU, Crna Gora projektuje svoje razvoj kao dio razvojne filozofije klimatski neutralnog evropskog kontinenta. Detaljna finansijska procjena ulaganja koje je potrebno preduzeti za puno usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU u Poglavlju 27 sadrži konkretne korake na putu ka potpunom usklađivanju.

III OCJENA RADA I PREDLOG KOMISIJE

Doktorska disertacija pod nazivom „**Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**“ doktorandkinje mr Milice Muhadinović sadrži temeljnu teorijsku i empirijsku analizu održivog razvoja i koraka koje je potrebno preduzeti kako bismo isti ostvarili.

Korišćenjem relevantne naučne metodologije i opsežne literature, kandidatkinja je uspješno obradila odobrenu temu, koja je od velikog teorijskog i praktičnog značaja za Crnu Goru i ispunila zadati cilj istraživanja. Disertacija predstavlja rezultat originalnog naučnog istraživanja kao i vrijedan doprinos ekonomskoj debati o održivom razvoju, koji svakog dana postaje sve važniji za sve zemlje koje su se obavezale da ostvare globalne ciljeve održivog razvoja. Zaključci do kojih je kandidatkinja došla zasnovani su na pravilnim teorijskim osnovama, jasni, logički konzistentni i argumentovani empirijskim rezultatima dobijenim primjenom odgovarajućih metodoloških postupaka i tehnika.

Na osnovu svega navedenog, Komisija pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju mr Milice Muhadinović i predlaže Vijeću Ekonomskog fakulteta u Podgorici i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati ovaj izvještaj i odobri javnu odbranu disertacije pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“.

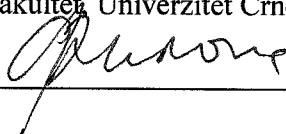
postaje sve važniji za sve zemlje koje su se obavezale da ostvare globalne ciljeve održivog razvoja. Zaključci do kojih je kandidatkinja došla zasnovani su na pravilnim teorijskim osnovama, jasni, logički konzistentni i argumentovani empirijskim rezultatima dobijenim primjenom odgovarajućih metodoloških postupaka i tehnika.

Na osnovu svega navedenog, Komisija pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju mr Milice Muhadinović i predlaže Vijeću Ekonomskog fakulteta u Podgorici i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati ovaj izvještaj i odobri javnu odbranu disertacije pod nazivom „Ostvarivanje globalnih ciljeva održivog razvoja kroz pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji“.

Podgorica, 14. januar 2022. godine

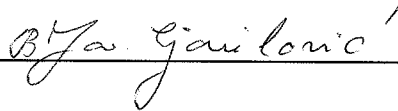
KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE:

1. Prof. dr GORDANA ĐUROVIĆ, redovni profesor,
Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

---

2. Prof. dr BILJANA JOVANOVIĆ GAVRILOVIĆ, redovni profesor,
Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu

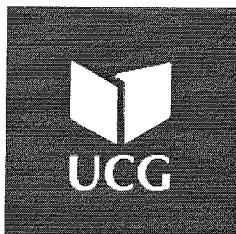

---

3. Prof. dr NIKOLA MILOVIĆ, vanredni profesor,
Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

Univerzitet Crne Gore
Centralna univerzitetska biblioteka
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone _00382 20 414 245
fax_ 00382 20 414 259
mail_ cub@ac.me
web_ www.ucg.ac.me
Central University Library
University of Montenegro

Broj / Ref 01/6+106-24/1
Datum / Date 17.02.2022.

UNIVERZITET CRNE GORE

EKONOMSKI FAKULTET

N/r Gospodinu Željku Vujoševiću

Poštovani gospodine Vujoševiću,

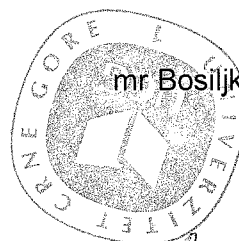
U prilogu ovog akta dostavljamo Vam doktorsku disertaciju doktoranda mr Milice Muhadinović, pod naslovom „OSTVARIVANJE GLOBALNIH CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA KROZ PRISTUPANJE CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI“, koja je u skladu sa članom 42 stav 3 Pravila doktorskih studija dostavljena Centralnoj univerzitetskoj biblioteci 18.01.2022. godine, na uvid i ocjenu javnosti.

Na navedeni rad nije bilo primjedbi javnosti u predviđenom roku od 30 dana.

Molimo Vas da nam nakon odbrane dostavite konačnu verziju doktorske disertacije.

S poštovanjem,

DIREKTOR

mr Bosiljka Cicmil

za

Pripremio:

Ognjen Savić

bibliotekar

Tel: 020 414 245

e-mail: cub@ucg.ac.me

DOO „KOMUNALNO“ CETINJE

Cetinje, 17.01.2022.god.
Broj: 01/22-126

Na osnovu člana 7, a u vezi sa članom 24 i člana 11 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini (Sl.list CG 44/10 od 30.07.2010. godine), DOO „Komunalno“ Cetinje raspisuje

OGLAS O JAVNOM NADMETANJU

1. Putničko vozilo marke Citroen Jumpy 2.0HDI, registarske oznake CT AN 674, broj šasije VF7BER-HZB86117537, zapremina/snaga motora 1997/80, godina proizvodnje 2004, registrovano do 21.11.2022. godine, po početnoj cijeni od 1.088,00€ (sa PDV-om), vozilo je u voznom stanju.

Ponude se mogu dostaviti svakog radnog dana neposrednom predajom na arhivu DOO „Komunalno“ Cetinje ili putem pošte na adresu Jaroslava Čermaka 17, 81250 Cetinje. Ponude se dostavljaju u zatvorenoj koverti sa naznakom „ZA KUPOVINU PUTNIČKOG VOZILA pod brojem ___ (upisati br.) iz poziva „NE OTVARAJ PRIJE ZVANIČNE SJEDNICE KOMISIJE ZA OTVARANJE PONUDA“ zaključno sa 02.02.2022. godine do 09:30 sati, a javno otvaranje ponuda će se izvršiti istog dana u 10:00 časova u prostorijama DOO „Komunalno“ Cetinje na adresi Jaroslava Čermaka 17.

Pravo učešća u postupku javnog nadmetanja imaju sva zainteresovana lica (pravna i fizička) koja predaju ponudu u zatvorenoj koverti sa sljedećim podacima:

• Lične podatke za fizička lica (ime i prezime, adresa stanovanja, jmb, odnosno broj lične karte koja mora biti ovjerena).

• Za pravna lica: naziv, sjedište i registarski broj iz sudskog registra suda kod koga je registar ovjeren potpisom i pečatom ovlaštenog lica, rješenje o registraciji, rješenje o PIB pravnog lica/preduzetnika, rješenje o registraciji za PDV, br. žiro-računa, ovlaštenje za prisustvovanje (dokumentacija mora biti dostavljena u originalu ili ovjerenoj kopiji).

• Dokazom o uplati depozita sa naznakom „učešće na javnom nadmetanju“ na žiro račun 535-10513-65 kod Prve banke, žiro račun za vraćanje depozita i broj telefona za kontakt.

• Visina depozita iznosi 10% procijenjene vrijednosti robe.

Ponude, dakle, treba da sadrže opšte podatke, ponuđenu cijenu sa uračunatim PDV-om, dokaz o uplati depozita, žiro račun za vraćanje depozita i broj telefona za kontakt.

Motorna vozila se prodaju po principu „viđeno-kupljeno“, a izabrani ponuđač nema pravo na reklamaciju.

Troškove prevoza auta, kao i sve ostale troškove snosi kupac.

Sa kupcima koji ponude najveću cijenu za pojedinačna vozila, biće zaključeni Ugovori o kupoprodaji, a ukoliko izabrani ponuđač odustane od sklapanja Ugovora, depozit se ne vraća.

U tom slučaju, Ugovor će se zaključiti sa drugoranginanim ponuđačem. Ponuđačima čija ponuda ne bude izabrana, depozit će biti vraćen u roku od 3 (tri) dana od dana dostavljanja Odluke o izboru najpovoljnije ponude. Zainteresovani kupci mogu pogledati navedeno vozilo u krugu DOO „Komunalno“ Cetinje svakog radnog dana od 07:00 do 15:00 časova, na adresu Jaroslava Čermaka 17, 81250 Cetinje, sve do dana javnog otvaranja ponuda, uz prethodnu najavu putem telefona.

Kriterijum za prodaju vozila je najveća ponuđena cijena izražena u eurima koja ne može biti manja od početne cijene, a ocjenjivanje će se vršiti po formuli kako slijedi:

Broj bodova = ponuđena cijena / najveća ponuđena cijena x 100 bodova.

U slučaju da budu dvije ili više ponuda sa identičnim cijenama, najpovoljnija će se odlučiti žrijebom.

Odluka o izboru najpovoljnije ponude će biti donesena najkasnije u roku od 10 dana od dana javnog otvaranja ponuda. Sa kupcima koji ponude najveću cijenu, biće zaključen Ugovor o kupoprodaji u roku od 7 (sedam) dana od dana prijema odluke o izboru najpovoljnije ponude.

Kupoprodajna cijena se plaća najkasnije u roku od 5 (pet) dana od dana zaključenja Ugovora, nakon čega će kupac preuzeti vozilo.

Neblagovremene i nepotpune ponude se neće razmatrati.

Za sve dodatne informacije, možete se obratiti na tel. 067 080 839.

Komisija za sprovođenje postupka prodaje putem prikupljanja ponuda

JAVNI IZVRŠITELJ BRANKA SAMARDŽIĆ

I.br.1695/2020

Javni izvršitelj Branka Samardžić, sa sjedištem u Kotoru, Zgrada Lovćen osiguranja –Šuranj bb, u izvršnom predmetu izvršnih povjerilaca DANIJELA ROGANOVIĆ, ANDELA ROGANOVIĆ, MLDB.DEJANA ROGANOVIĆ, koju zastupa zak.zastupnik majka Roganović Dragica, a koju zastupa adv.Mladen Peruničić iz Kotora, na osnovu izvršne isprave pravosnažne I izvršne Presude Posl.br.P.1091/14/14 od 24.06.2015. godine, protiv izvršnog dužnika MLAĐENA ROGANOVIĆA iz Kotora, radi naplate novčanog potraživanja, donosi,

ZAKLJUČAK O PRODAJI NEPOKRETNOSTI

I ODREĐUJE SE PRVA PRODAJA putem usmenog javnog nadmetanja nepokretnosti izvršnog dužnika i to: •U listu nepokretnosti 374 KO STOLIV I, kat.parc.br.32/3 sa objektom 1 na istoj, stambeni prostor označen kao PD8, prvi sprat, površine 21m2

II Određuje se ročište za prvu prodaju za dan 07.02.2022.godine u 10:00 časova u prostoriji Javnog izvršitelja, kancelarija broj 33, prvi sprat, zgrada Lovćen osiguranja, Šuranj bb, Kotor, na koju se pozivaju izvršni povjerilac, izvršni dužnik i lica koja imaju zakonsko pravo prece kupovine, založni povjerioci, kao i sva zainteresovana lica.

III Navedena predmetna nepokretnost izvršnog dužnika navedene u st.1.ovog Zaključka su predmet prodaje po rješenju o izvršenju I-1695/2020 od 15.12.2020.godine i dopunskog rješenju o izvršenju I-1695/2020 od 06.08.2021.godine, radi naplate novčanog potraživanja glavnog duga u iznosu od 6.900,00 eura, sa troškovima izvršnog postupka, advokatskim troškovima, kao i ostalih troškova koji će biti naknadno obracunati.

IV Vrijednost predmetne nepokretnosti opisanoj u tacki prvoj ovog zaključka utvrđena je nalazom vjestaka iz oblasti građevinske struke Slobodana Pavlovića od 28.09.2021.godine, i rješenjem o utvrđivanju vrijednosti nepokretnosti Javnog izvršitelja Branke Samardžić posl.br.I-1695/2020 od 05.11.2021.godine, koja vrijednost predmetne nepokretnosti iznosi 30.616,11 eura (slovima trideset hiljada šest stotina šesnaest eura I jedan-aest centi)

V Nepokretnosti navedene u tac.1 imaju upisanih tereta u „G“ listu nepokretnosti.

VI Prodaja nepokretnosti vrši se putem usmenog javnog nadmetanja ili neposrednom javnom pogodbom, a izvršni dužnik i izvršni povjerilac se tokom cijelog postupka javnog nadmetanja mogu sporazumjeti o prodaji neposrednom pogodbom i o uslovima prodaje.

VII Na prvom javnom nadmetanju za prodaju nepokretnosti, nepokretnost se ne može prodati ispod utvrđene vrijednosti.

VIII U javnom nadmetanju mogu učestvovati samo lica koja su prethodno položila jemstvo koje iznosi 1/10 utvrđene vrijednosti nepokretnosti i novčana sredstva uplatiti na račun jemstva Javnog izvršitelja broj 520-22186-59 kod Hipotekarne banke AD Podgorica, a od polaganja jemstva oslobođeni su izvršni povjerilac, ako njihova potraživanja dostizu iznos jemstva i ako se sa obzirom na njihov red prvenstva i utvrđenu vrijednost nepokretnosti taj iznos mogao namiriti iz kupovine cijene. Ponuđačima čija ponuda nije prihvacena vratiti će se jemstvo odmah po zaključenju javnog nadmetanja. Kod prodaje neposrednom pogodbom, kupac polaze jemstvo licu sa kojim je zaključio ugovor neposredno prije zaključenja istog.

IX Kupac je dužan da cijenu položi u roku od 8 dana od dana prodaje, a u suprotnom Javni izvršitelj ce proglasiti da je prodaja nepokretnosti tom ponuđaču bez pravnog dejstva i pozvace drugog po redu ponuđača da kupi nepokretnost, a u slučaju da sva tri ponuđača sa najvišom ponudom ne poloze ponuđenu odnosno prodajnu cijenu u roku Javni izvršitelj ce odrediti ponovnu prodaju.

X Ako je kupac izvršni povjerilac cijje potraživanje ne dostize iznos postignute cijene na javnom nadmetanju i ako bi se s obzirom na njegov red prvenstva mogao namiriti iz cijene, dužan je da na ime cijene položi samo razliku između potraživanja i postignute cijene.

XI Ovaj zaključak o prodaji objavljuje se u dnevnim novinama Pobjeda.

Kotor, 17.01.2022.godine

Javni izvršitelj
Branka Samardžić

CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Na osnovu člana 20 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, broj 75/18) Agencija za zaštitu životne sredine

OBAVJEŠTAVA
zainteresovanu javnost

da je Preduzeće, „Crvena Glavica Investment“ doo, Budva, podnijelo zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju turističkog kompleksa 5* - hotel i vile, Crvena Glavica, Opština Budva.

U vezi sa navedenim pozivamo vas da izvršite uvid u dostavljenu dokumentaciju u prostorijama Agencije za zaštitu životne sredine ulica IV Proleterske 19, II sprat, kancelarija broj 216, kao i u Sekretarijatu za prostorno planiranje i održivi razvoj Opštine Budva, Trg Sunca 2 (zgrada Montenegroexpressa, I sprat), radnim danima od 9 do 12 časova. Dokumentaciju je moguće preuzeti sa sajta Agencije zaštitu životne sredine www.epa.org.me.

Rok trajanja javne rasprave i dostavljanje primjedbi i mišljenja u pisanoj formi, na adresu Agencije za zaštitu životne sredine, je do 14.02.2022.godine.

Javna tribina o predmetnom Elaboratu održaće se u poslovnim prostorijama Preduzeća „Crvena Glavica Investment“ doo, Budva, Mediteranska br.2, Opština Budva, dana 04.02.2022.godine, sa početkom u 10 časova.

MALI OGLASI

NEKRETNINE

STANOVNI NA PRODAJU
GORNJA GORICA: JEDNOSOBAN
(35-37m2) GARSONJERA (22m2)
DIREKTNOD INVESTITORA -
NE PLACA SE POREZ NA
PREVOD 3% NOVOGRAĐNJA
U CIJENU URACUNATO
1 PARKING MJESTO
STARI AERODROM: JEDNO-
SOBAN (50m2) PREKO
PUTA TC FORUM (FRANCA)
DEJAN 069 349 690

nautilus

VODOINSTALATER

Kamera kanalizacije,
detektor kvara vode,
pročepjenje kanalizacije
električnom sajmom,
adaptacije kupatila,
sitne opravke.

069 012 256

RAZNO

OTČEPLJENJE kanalizacije
električnom sajmom WC šolja,
sudopera, kada,
umivaonika i šahti. Dolazim
odmah. POVOLJNO.
Vukčević
Tel. 069/991-999,
067/000-008
1

KUĆNI SERVIS
Odčepjenje kanalizacije
el.sajmom, zamjena
dotrajalih cijevi, sve sitne
popravke.
Podgorica-Primorje.
Tel 069/269-550,
067/579-709
2

РАДИО
БЕРАНЕ
FM STEREO
105,4 88,2

e-mail: oglasno@t-com.me

Na osnovu člana 20 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG“, br. 75/18)

Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj
Glavnog grada Podgorica

OBAVJEŠTAVA
zainteresovanu javnost

da je nosilac projekta „VENTURA PARTNERS“ d.o.o, iz Podgorice, podnio zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja za izgradnju objekta višeporodičnog stanovanja sa poslovanjem na Starom Aerodromu, na životnu sredinu, koja je planirana na urbanističkim parcelama UP80 A i UP80B 3, koje čine katastarske parcele br. 2090/1634, 2090/1632, 2090/1426, 2090/1640, 2090/1641, 2090/1260, 2090/989, 2090/1639, 8094/5, 8094/3 i 8094/4 KO Podgorica ili, u Podgorici

Zahtjev sa potrebnom dokumentacijom o planiranom projektu biće dostupan javnosti u trajanju od trideset (30) dana od dana objavljivanja ovog obavještenja, u prostorijama Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj – Sektor za održivi razvoj, ul. Vuka Karadžića broj 41, kancelarija broj 1, svakog radnog dana u terminu od 12 do 15 časova i na internet stranici nadležnog organa na adresi <http://www.sekretarijat-za-pluraz-podgorica.me/2022/01/15/zahtjev-nosioca-projekta-ventura-partners-d-o-o-za-davanje-saglasnosti-na-elaborat-procjene-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>

Primjedbe i mišljenja u pisanoj formi, mogu se dostaviti na adresu ovog organa, kao i na e-mail maja.lakicevic@podgorica.me

Javna tribina o predmetnom elaboratu održaće se 07. februara 2022. godine, u zgradi Sekretarijata, sala na II spratu, sa početkom u 10:00 časova.

Univerzitet Crne Gore
EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA

UCG
Univerzitet Crne Gore

OBAVJEŠTENJE

Doktorska disertacija doktoranda MR MILICE MUHADINOVIĆ, pod naslovom „OSTVARIVANJE GLOBALNIH CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA KROZ PRISTUPANJE CRNE GORE EVROPSKOJ UNJI“ i Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije stavljaju se na uvid javnosti.

Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije podnijela je Komisija, u sastavu:

-Dr Gordana Đurović, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, mentor,

-Dr Biljana Jovanović Gavrilović, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, član,

-Dr Nikola Milošević, vanredni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, član.

Pregled doktorske disertacije i Izvještaja se može izvršiti u roku od 30 dana od dana objavljivanja ovog obavještenja, u Centralnoj univerzitetskoj biblioteci i Biblioteci Ekonomskog fakulteta.

I.br.1927/21

Javni izvršitelj Dušan Nišavić, sa službenim sjedištem u Beranama, ul. M. Zečevića br. 30, u pravnoj stvari izvršnog povjerioca MFI MonteCredit doo Podgorica, ul. 8 marta br. 52, Podgorica, protiv izvršnog dužnika Đukić Milene, iz Berana, radi naplate novčanog potraživanja 150,00€, shodno čl. 45 ZIO-a, dana 17.01.2022.godine,

JAVNO OBJAVLJUJE

Da je kod ovog javnog izvršitelja u toku izvršni postupak po predlogu izvršnog povjerioca, protiv izvršnog dužnika Đukić Milene, sa zadnje poznatom adresom Babino bb, Berane. Javni izvršitelj nije mogao da izvrši uredno dostavljanje rješenja o izvršenju I.br.1927/21 od 05.11.2021. godine, neposredno izvršnom dužniku, kao i rješenje o troškovima od 17.01.2022. godine.

S tim u vezi potrebno je da se izvršni dužnik u roku od tri dana obrati ovom javnom izvršitelju radi preuzimanja pismena, u suprotnom dostavljanje se vrši javnim objavljivanjem, a smatra se izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglasnoj tabli suda, s obzirom da je prethodno izvršeno objavljivanje u dnevnom štampanom mediju. Ovakav način dostavljanja smatra se urednom dostavom i negativne posledice koje mogu nastati snosiće izvršni dužnik.

JAVNI IZVRŠITELJ
DUŠAN NIŠAVIĆ

Prof. dr GORDANA ĐUROVIĆ

Biografija:

Redovni profesor Univerziteta Crne Gore i član Odbora za ekonomske nauke CANU

Datum rođenja: 2.3.1964. Novi Kneževac, Vojvodina, Srbija

Angažovanje na predmetima:

- **PRIVREDNI RAZVOJ**
- **REGIONALNA EKONOMIJA**
- **EKOLOŠKA EKONOMIJA**
- **KOHEZIONA POLITIKA I STRUKTURNI FONDOVI EU**
- **POLITIKA PROŠIRENJA EU (osnovne i postdiplomske studije)**
- **MEĐUNARODNI EKONOMSKI ODNOSI (FPN)**
- **MAKROEKONOMIJA (Doktorske studije)**

Obrazovanje:

- Srednja ekonomska škola (1982), Herceg-Novi (diploma Luča)
- Ekonomski fakultet (1986), Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu;
- Posdiplomske studije, Smjer makroekonomska politika (1991), Ekonomski fakultet, Podgorica, Magistarski rad: „Jugoslavija u prizmi promjena u savremenim ekonomskim sistemima svijeta sa posebnim osvrtom na evropske zemlje“, [COBISS.CG-ID [533517](#)]
- Doktorat (1994): Planiranje privrednog razvoja u uslovima tržišne transformacije“, Ekonomski fakultet, Podgorica <http://phaidra.cis.ac.me/o:641>. [COBISS.CG-ID [6472205](#)]
- July 1997, kurs inovacije znanja za nastavnike u oblasti održivog razvoja: Summer University: "Economics and Ecological Ethics", CEU, Budapest, Hungary;
- March 2000, kurs inovacije znanja za nastavnike u oblasti održivog razvoja, Curriculum Resource Centre: "Sustainable development – revising course syllabus"; CEU, Budapest, Hungary;
- January 2002, Canter for Innovation Policy Research and Education for CEE, (CIPRE), Budapest & American Association for Advancement in Science, (AAAS), USA; "The Role of National Governments in Policy Making in The Age of Globalisation and Rationalisation", Budapest, Hungary;

Kretanje u akademskoj karijeri:

- 01.09.1990, Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Asistent-privravnik na predmetu: Teorija i planiranje privrednog razvoja
- 27.01.1993., Asistent na predmetu: Teorija i planiranje privrednog razvoja
- 28.09.1995., Docent na predmetu: Teorija i planiranje privrednog razvoja
- 28.03. 2001., Vanredni profesor na predmetu Privredni razvoj

- Od 26.10. 2006.godine - Redovni profesor na predmetima: Privredni razvoj, Međunarodni ekonomski odnosi, Ekološka ekonomija i Regionalna ekonomija

Radni angažmani

- 1987-1988, Sekretarijat za privredu Republike Crne Gore, pripravnik
- Od 1.09.1990, Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet
- u Savjetu Ekonomskog fakulteta (1990-1994)
- u Kreativnom jezgru za implementaciju PMB studija (1995)
- Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Podgorici (1995), sekretar Uređivačkog odbora;
- Izabrana djela prof dr Rista Vukčevića, CID, Podgorica, 1995 - jedan od priređivača; ISBN 86-80133-02-7. [COBISS.CG-ID [3268112](#)];
- Direktor IDEI - Prodekan za naučno-istraživački rad na Ekonomskom fakultetu (1998-2000);
- Jedan od osnivača NVO Makromenadžment centar Podgorica (2000) i NVO Crnogorska panevropska unija (2016)
- Član Ekspertskog tima Skupštine Republike Crne Gore za pregovore o kreiranju Ustavne povelje, 2002;
- Član Savjeta za ustavna pitanja Skupštine RCG, 2003;
- Šef Katedre za ekonomsku politiku na Ekonomskom fakultetu (2003);
- Rukovodilac smjera „Evropske ekonomske integracije“ na posdiplomskim studijama i predavač na predmetima „Ekonomija EU“ (2006-2010) i „EU i politika proširenja“ (2006 -); predavač na predmetu „Politika proširenja EU“ na postdiplomskim studijama Fakulteta političkih nauka (2007 -); Predavač na doktorskim studijama (Makroekonomija);
- **U Vladi Crne Gore 15.2.2004. - 28.12.2010.) - ministar i potpredsjednik Vlade:**
- Ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije u Vladi Crne Gore (15.2. 2004. - 9. 11. 2006)
- Potpredsjednik Vlade Crne Gore za evropske integracije (10.11.2006. - 9.6.2009) (prva žena potpredsjednica Vlade Crne Gore);
- Ministar za evropske integracije u Vladi Crne Gore (10.6.2009. - 29.12.2010.)
- Tokom mandata u Vladi Crne Gore:
  - Glavni pregovarač za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU (2005-2007), potpisan SSP 15.10.2007.,
  - Glavni pregovarač za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (2004-2010), završeni multilateralni pregovori i 10 bilateralnih pregovora;
  - Ministar resorno nadležan za pregovore CEFTA 2006, pregovori uspješno okončani, Sporazum parafiran 9. novembra 2006.g.;
  - Nacionalni koordinator za IPA fondove (NIPAC, 2008-2010),
  - Predsjednik Nacionalne komisije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala (2007-2010),
  - Šef radnih grupa za pripremu više zakonskih propisa (spoljna trgovina, slobodne zone, strane direktne investicije, konkurencija) i povezanih podzakonskih akata,
  - Koordinator pripreme prvog Nacionalnog programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2008-2012,
  - Koordinator i koautor pripreme Strategije podsticanja stranih direktnih investicija (2006) i Strategije podsticanja izvoza (2006);

- Rukovodilac radne grupe za pripremu Zakona o spoljnoj trgovini (2004), Zakona o slobodnim zonama (2004) i povezanih podzakonskih akata.
- Član HERE tima za Crnu Goru, High Education Reform Expert for EACEA (2014-2017)
- Član Savjeta za naučno-istraživačku djelatnost (2017-)
- Evaluator Research Executive Agency, EC, Brisel (REA) za program Horizont 2020, oblast međunarodni ekonomski odnosi (2017 -)
- Član Odbora za ekonomske nauke **CANU**

Gostujuća predavanja:

- Djurovic G., „**The EU and the Western Balkans in 2009: Troublemakers and Boring Countries**”, public lecture, London School of Economics, London, UK, 25 February 2009;
- Djurovic G., „**Montenegro after the Commission’s Opinion**“, Policy Briefing, European Policy Centre, Brussels, 7 December 2010;
- Djurovic G. „**Montenegro Country profile: the progress of economic integration to the European Union**”, School of Business, Jiangnan University, Wuxi City, China; 25 September 2014;
- Djurovic G. „**Political and economic aspects of the Western Balkans European integration process: case study Montenegro**”, Fakultet za društvene vede, Univerzitet u Ljubljani, Slovenija, 23 May 2015;

Ostali angažmani

- predsjednik i osnivač NVO „Makromanagement centre“ (2000-2004)
- jedan od osnivača i predsjednik NVO „Crnogorska panevropska unija“ (2016-)
- član Udruženja ekonomista Crne Gore

Naučno-istraživačka djelatnost

1. Knjige

na engleskom jeziku (ili dvojezično):

1. Djurovic G., Boskovic P., Stankovic J. „**Alternativni razvoj koncepti privrede Crne Gore/Alternative Development Concepts of Economy of Montenegro**”, Ekonomski fakultet, Makromenadžment centar, Podgorica, 2002, 72 strane, dvojezično, ISBN 86-80133-33-2. [COBISS.CG-ID [1958413](#)];
2. Montenegro in the XXI Century - in the Era of Competitiveness (Editor Momir Đurović), chapter "**Synthesis of the subproject: Integration into the European and Euro-Atlantic Structures**", Montenegrin Academy of Sciences and Arts, Special editions, Monographies and Studies, Vol. 73, Tom 1, 2010, Podgorica, **CANU**, pp. 107-128; ISBN 978-86-7215-252-4, [COBISS.CG-ID [16542224](#)];
3. Djurovic Gordana, Stojanović Blazenka, **The Optimization of Public Administration in the Western Balkan region**, Regional School for Public Administration, ReSPA, Danilovgrad, Montenegro, 2016, ISBN 978-9940-37-012-1, [COBISS.CG-ID [31649296](#)];
4. Djurovic Gordana, Muhadinovic Milica, Djurovic Vasilije, Bojaj M. Martin "**Agenda 2030: measuring progress in the Montenegro’s national strategy for sustainable development**", chapter in Book "*Statistics*", edited by Turkment Goksel, InTechOpen, UK, 2018, ISBN: 978-953-51-6185-1 (in printing process);
5. Djurovic Gordana, Muhadinovic Milica, Bojaj M. Martin, Djurovic Vasilije, **Montenegro's Economic Development: from Yugoslavia towards the European Union**, chapter in the book: "*Montenegro: Political, Economic and Environmental Issues*", Nova Science Publishers, New York (will be published in 2018);

na crnogorskom jeziku:

6. "Privreda Crne Gore u tranziciji" (grupa autora, red. Mr Lalić M.), Djurović G., dio "**Planiranje i razvojna politika u uslovima tranzicije sistema**", Agencija Crne Gore za prestrukturiranje privrede i strana ulaganja, Podgorica, 1995; 338.246.025.88(497.16)(082); [COBISS.CG-ID [45533698](#)];
7. Cvetanović Slobodan, Djurović Gordana, «**Privredni razvoj**», Ekonomski fakultet, Podgorica, 1996 (UDK.330.34(075.8), ISBN 86-80133-07-8 (univerzitetski udžbenik); [COBISS.CG-ID [513106401](#)]
8. "**Regionalni razvoj Crne Gore**", grupa autora, /Djurović G, rukovodilac istraživanja, autor priloga i priredjivač/, Republički sekretarijat za razvoj, Podgorica, 2000;
9. Đurović, Gordana, Radović, Milivoje, Bošković, Predrag. **Analiza implementacije reformskih zakona u Crnoj Gori : Zakon o zapošljavanju**. Podgorica: Akcija: Ekonomski fakultet, Makromenadžment centar, 2002. 44 str., tabele, graf. prikazi. ISBN 86-80133-25-6. [COBISS.CG-ID [5559312](#)];
10. "Crna Gora – opšta monografija" (član Uredjivačkog odbora i autor priloga), G. Djurović: prilozi: "**Privredni razvitak Crne Gore**", "**Energetika**" i "**Crna Gora - ekologija i razvoj**", Narodna knjiga, Beograd, 2003, /ISBN 86-331-0751-1, [COBISS.SR-ID 104621324](#)/, (str.305-312 i str. 335-339) ;
11. Crna Gora u XXI stoljeću - u eri kompetitivnosti (urednik Momir Đurović, stručna monografija, autori priloga: Burić Mihailo, **Đurović Gordana**, Mirković Jovan, Tomović Šundić Sonja, Šuković Mijat, Akademik, Vlahović Petar, Akademik, Vujošević Ilija, Vukotić Perko, Vukotić Veselin); Dio: Sinteza podprojekta: "**Integracija u evropske i evroatlanske strukture**", CANU, 2010, str. 101-120; ISBN 978-86-7215-251-7, [COBISS.CG-ID [16465680](#)];
12. Đurović Gordana (autor, urednik, autor dodatnog teksta), Čehulić-Vukadinović Lidija, Tahirović Mehmedin, Jaćimović Danijela, Milović Nikola, "**Crna Gora u XXI stoljeću - u eri kompetitivnosti: Integracija u evropske i evroatlanske strukture**", (posebna izdanja, knj.73, sv.4), Podgorica: Crnogorska akademija nauka I umjetnosti, CANU, 2010, 420 str; graf. prikazi, tabele. ISBN 978-86-7215-247-0. [COBISS.CG-ID [16223760](#)]
13. Grupa autora (G.Djurovic red. i autor više priloga), „**Evropska unija**“, udžbenik za 8. ili 9. razred devetogodišnje osnovne škole, izborni predmet, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010 (ISBN 978-86-303-1432-2) [COBISS.CG-ID [15174928](#)];
14. Grupa autora (G.Djurovic red.), „**Evropska unija - priručnik za nastavnike**“, za osmi ili deveti razred devetogodišnje osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010, ISBN 978-86-303-1438-4 [COBISS.CG-ID [15346704](#)];
15. Grupa autora (Djurović G., red. i autor više priloga), „**Evropske integracije**“, udžbenik za 3. i 4. razred srednje škole, izborni predmet, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010 (ISBN 978-86-303-1444-5), [COBISS.CG-ID [15644176](#)];
16. Grupa autora (G.Djurovic red.), „**Evropske integracije - priručnik za nastavnike**“, udžbenik za 3. i 4. razred srednje škole, izborni predmet, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010 (ISBN 978-86-303-1443-8), [COBISS.CG-ID [15645200](#)];
17. Đurovic Gordana, **Evropska unija i Crna Gora: ciljevi ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije**. Podgorica: Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, 2012, 365 str., graf. prikazi, tabele. ISBN 978-86-80133-57-7. [COBISS.CG-ID [20040464](#)];
18. Đurović Gordana, **Evropska unija i Crna Gora: politika proširenja**, Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Podgorica, 569 str., ilustr. ISBN 978-86-80133-60-7. [COBISS.CG-ID [21068816](#)];
19. Đurovic Gordana, **Evropska unija i Crna Gora**, naučna monografija, EU info centre, Podgorica, Januar 2016, ISBN 978-9940-9725-0-9 (130 str); [COBISS.CG-ID [28875024](#)];

20. Đurovic Gordana, **Evropska unija i Crna Gora: proces pristupanja**, EU info centre, Podgorica, XII 2017; tabele, graf. prikazi. ISBN 978-9940-9725-1-6. [COBISS.CG-ID [34138384](#)];

2. Radovi objavljeni u časopisima

Radovi u međunarodnim časopisima

1. Wu Feng and Djurovic Gordana, "**3I Index: A New Method to Examine the Competitiveness of Countries' International Publication Productivity in the Communication Field (1996–2014)**", *Malaysian Journal of Library & Information Science*, Vol. 23, No. 1, April 2018, ISSN 1394-6234, DOI: [10.22452/mjlis.vol23no1.6](#) ; pp. 85-102; [SSCI indexed](#);
2. Djurovic G., Cetkovic J., Djurovic V., Jablan N., "**Paris Agreement and Montenegro's INDC: assessing the environmental, social and economic impacts of selected investment**", *Polish Journal of Environmental Studies*, Volume 26, No.3, 2018; ISBN 1230-1485 DOI: [10.15244/pjoes/76308](#), pp. 1019-1032; [SCI Expanded indexed](#);
3. Djurovic G., Bigovic M., Milovic N., „**Support for Further Enlargement of the EU: Statistical Analysis of Regional Differences**“, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, London, Volume 19, Issue 3, 2017, pp. 243-258; DOI:[10.1080/19448953.2017.1267394](#), [SSCI indexed](#);
4. Jianhua Wang, Li Quingying and Gordana Djurovic, "**Management of agricultural production cultivation based on science and technology demand evolution and policy advice: taking farmers of Jiangsu Province for examples**", *Guizhou Social Sciences Magazine*, Vol. 302, No.2, February 2015; ISSN: 1002-6924, CN: 52-1005/C), DOI:[10.13713/j.cnki.cssci.2015.02.025](#), (published on Chinese language, 基于科技需求演化的农业生产经营主体培育与政策建议—以江苏地区农户为例); [Chinese SSCI indexed](#);
5. Djurovic Gordana, Bulatovic Branko, „**Proposal for the EU CAP compliant agricultural budgeting model in Montenegro**“, *Agricultural Economic*, No. 60, Czech Academy of Agricultural Sciences, Prague, 2014 (10): 479–487; DOI: [10.17221/165/2013-AGRICECON](#) ; [SSCI and SCI Expanded indexed journal](#);
6. Galli Alessandro, Djurovic Gordana, Hanscom Laurel and Knezevic Jelena, **Think Globally, Act Locally: implementing the Sustainable Development Goals in Montenegro**, *Environmental Science and Policy*, (accepted for publication in March 2018), [SCI Expanded](#);
7. Djurovic G. and Radovic M., "**Lobbying for a faster integration track for the western Balkans region**", "The South-East Europe Review for Labour and Social Affairs" (SEER), Europe Trade Union Institute, Düsseldorf, Special Issues – A selection of 17 Years of SEER, 2016, ISBN 978-3-8487-3075-9 (Print), ISBN 978-3-8452-7218-4 (ePDF), pp. 183-195;
8. Djurovic Gordana, Chang Jia-Hui, Wu Feng, "**Raising Competitiveness and Economic Cooperation Through Bilateral Research Mobility Projects: China and Montenegro**", *Journal of Jiangnan University - Humanities & Social Sciences edition*, Vol. 14, No. 2, Mar. 2015, Wuxi, China, ISSN 1671-6973, CN 32-1665/C; DOI:1671-6973(2015)02-0079-07 (published on Chinese language; "中国与黑山两国经贸和农业合作回顾与前瞻");
9. Boštjan Udovič, Djurović Gordana , „**Izkušnje Slovenije na poti v evroatlantske povezave: zgledi, ki naj jim Črna Gora sledi, in napake, ki naj jih ne ponovi**“, *IB Revija*, št.2, let. XLIX, 2015, UMAR; Ljubljana, UDK: 330.34, ISSN 1318-2803;

10. Djurovic Gordana, Bulatovic Branko, „**Product support estimate (PSE) for the beef meat production in Montenegro**“, *Industrija*, Vol 42, No.2, Economic Institute, Belgrade, 2014; 35-56;
11. Djurovic Gordana, Jacimovic Danijela, "**From Stabilisation and Association Process to Full Membership of Western Balkans Countries - Case Study Montenegro**" *International Journal of Information Systems and Social Change*, IJISSC, Volume 5, Issue 3, July-September 2014; 12-28;
12. Djurovic Gordana, Milovic Nikola, "**Fulfilling the Goals of Europe 2020 Strategy in the Context of Competitiveness Growth**", "Economic themes", Vol. 4/2013, University of Nis, Faculty of Economics, Nis, Serbia (695-712); ISSN 0353-8648 (Print), ISSN: 2217-3668 (Online);
13. Djurovic Gordana, Jacimovic Danijela, "**Montenegro's Integration Perspective in a Time of Crisis**," *GSTF Journal on Business Review*, Volume 2, Issue 2, June 2012, Page(s) 120-127;
14. Djurovic G., Jacimovic D., „**Implementation of the Acquis as the most important part in further integration phases of Montenegro**“, *Croatian International Relations Review*, Vol. XVII, No.62/63, January/June 2011, Institute for International Relations, Zagreb, Croatia;
15. Djurovic G., "**Case of Montenegro: Is WTO membership precondition for opening of EU accession negotiations with Western Balkans countries?**", "European Perspectives – Journal on European Perspectives of the Western Balkans", Centre for European Perspective, Slovenia, Vol.2, No.1, April 2010, ISSN 1855-7694; p. 17-36; UDK:327(4);
16. Djurovic G., „**Have the problems encountered by Bulgaria and Romania had any influence on the accession policies of the Western Balkan EU candidates?**“, "Europe's World", 7.12.2010, Brussels; Community post;
17. Djurovic G. and Radovic M., "**Lobbying for a faster integration track for the western Balkans region**", "The South-East Europe Review for Labour and Social Affairs" (SEER), Europe Trade Union Institute, Düsseldorf, Vol. 2, 2010, ISSN 1435-2869, p. 217-226;
18. Djurovic G., "**The new framework for Enlargement policy and European perspectives of Montenegro**", "The South-East Europe Review for Labour and Social Affairs" (SEER), Europe Trade Union Institute, Düsseldorf, Vol.3, 2005, ISSN 1435-2869, p. 95-109;
19. Djurovic G., Radović M., Bošković P., "**Montenegrin Labour Market and New Law on Employment**", in "The South-East Europe Review for Labour and Social Affairs" (SEER), Europe Trade Union Institute, Düsseldorf, Vol. 2, 2003, ISSN 1435-2869, p. 59-73, [COBISS.CG-ID [4900109](#)]
20. Đurović, Gordana, Radović, Milivoje, Bošković, Predrag. **Unemployment and labour market in Montenegro**. *Facta Universitatis. Series, Economics and Organization*, ISSN 0354-4699, UDC 331.56(497.16) 331.52(497.16), 2002, vol. 1, no. 10, str. 75-83, graf. prikazi, tabele. [COBISS.CG-ID [4899085](#)]
21. Djurovic Gordana, Vasovic Zorica, "**Montenegro Regional Development**", "Mondonews", Notiziario del Centro Estero del Piemonte, Cammera di Commercio, Vol. X-XI, Torino, Italy, 2000;
22. Djurović G., Radović M., Bošković P.: "**Tržište rada i politika zapošljavanja – prilog Strategiji razvoja i redukciji siromaštva u Crnoj Gori**", "Preduzetnička ekonomija" Vol. 3, Postdiplomske studije, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, ISSN 1451-6659, str. 108-125, Podgorica, Decembar 2003;
23. Djurovic G., "**European Messages from Montenegro**", Yearbook Šipan 2004, Atlantsko vijeće Hrvatske, Zagreb, 2005 /ISSN 13346776/, p. 79-86;
24. Djurovic G., "**Fulfilment of political criteria as one of the preconditions on Montenegrin path towards NATO and the EU**", Yearbook Šipan 2010 (Ed. Lidija

- Čehulić-Vukadinović), International Summer School Šipan, Zagreb, 2011, p.; ISSN 1846-4149;
25. Djurovic G., "**Montenegro in the expectation of the status of a NATO membership candidate**", Yearbook Šipan 2009 (Ed. Lidija Čehulić-Vukadinović), International Summer School Šipan, Zagreb, 2010, p. 58-74; ISSN 1846-4149;
  26. Djurovic G., "**WTO: Unclear rules of the accession process are major obstacles**", "Perspective", Vol. 31, Magazine of the American Chamber of Commerce in Serbia, October 2010, Beograd, ISSN 1452-6085;
  27. Djurovic G., "**Montenegro's Strategic Priorities on the Path to Euro-Atlantic Integration**", "Connections", The Quarterly Journal, Vol IX, No 1, Winter 2009, Partnership for Peace Consortium of Defense Academies and Security Studies Institutes, Marshall Center, Germany, ISSN 1812-1098; p.93-112;
  28. Djurovic G., "**20 Years - The Convention on the Rights of the Child**", The electronic series "Perspectives" on the Convention on the Rights of the Child, UNICEF, 2009; http://www.unicef.org/rightsite/364_369.htm
  29. Djurovic Gordana, "**Foreign investment for an Increased Dynamics**", "Business Policy", July-August, 1996, Beograd, (UDC 336.648:332.012.32);

Radovi objavljeni u domaćim časopisima

30. Đurovic G., "**Prioritet proizvodnji**", "Ekonomist" br. 3-4/93, Beograd, 1993;
31. Đurovic G., "**Neki problemi razvojne politike i strukturnog prilagođavanja privrede Crne Gore**", "Ekonomist", br. 1/2, Beograd, 1995;
32. Đurović G., "**Privreda Crne Gore - prioritetni programi razvoja u funkciji strukturnog prilagođavanja**", "Ekonomika", br.7-8, Beograd, 1995;
33. Lojpur A., Đurović G., "**Transformacija privrede i ekonomska politika - jedna jednačina sa dvije nepoznate**", "Ekonomist", br.4/95, Beograd;
34. Lojpur A., Đurović G., "**Transformacija privrede i ekonomska politika - jedna jednačina sa dvije nepoznate**", "Poslovna politika", Beograd, decembar 1995;
35. Đurovic G., "**Strana ulaganja - bitna pretpostavka druge faze procesa transformacije u Crnoj Gori**", "Ekonomske teme", br. 2/96, Ekonomski fakultet, Niš, 1996, (UDK 339.727.22:338.246.025.88 (497.96));
36. Đurović G., "**Ekološki aspekti privrednog razvoja u Crnoj Gori**", "Glasnik", 3/97, Podgorica, 1997;
37. Đurović G., "**Stvaranje povoljnog pravnog i ekonomskog ambijenta za ključne tranzicione procese u Crnoj Gori**", "Ekonomske teme" br. 2/97, Ekonomski fakultet, Niš, 1997, UDK (65.02+34.028):338.246.025.88 (497.16);
38. Đurović G., "**Ekonomija i ekološka etika**", The Bulletin REC for FRY, br. 4, Beograd, 1997;
39. Lojpur A., Đurović G., Boskovic P., "**Regionalni razvoj u Crnoj Gori - ocjena i modaliteti uključivanja eksternih faktora**", "Ekonomske teme" br 1/98, Ekonomski fakultet, Niš, 1998, UDK 332.14 (497.16);
40. Đurović, Gordana. **Perspektive privrednog razvoja SR Jugoslavije u prizmi promjena u savremenim ekonomskim sistemima svijeta**. U: *Ekonomske anali : ekonomska istorija, privredni razvoj, privredni sistem, ekonomska politika : izbor tekstova : [(1960-2000) : četiri decenije]*. Podgorica: Ekonomski fakultet, 2000, str. 167-178. /ISBN 86-80133-24-8/; [COBISS.CG-ID [3983373](#)]
41. Đurović, Gordana. **Položaj male zemlje u globalnoj ekonomiji**. U: *Ekonomske anali : ekonomska istorija, privredni razvoj, privredni sistem, ekonomska politika : izbor tekstova : [(1960-2000) : četiri decenije]*. Podgorica: Ekonomski fakultet, 2000, str. 179-184. [COBISS.CG-ID [3983629](#)]
42. Đurovic G., "**Reforme sistema visokog obrazovanja u savremenim privredama**", "Vaspitanje i obrazovanje", br.1, Podgorica, 2001, str. 136-147; [COBISS.CG-ID [4991757](#)]

43. Djurović G., Radović M., Bošković P.: "**Harmonizacija ekonomskih sistema Srbije i Crne Gore sa EU: Politika zapošljavanja**", ("Preduzetnička ekonomija" Vol. 1, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2002, ISBN 86-80133-33-7, str. 308-319; [COBISS.CG-ID [6176781](#)]);
44. Djurović G., "**Harmonization of Economic System of Serbia and Montenegro: Economic Charter**", in "Reper - Magazine for social affairs", Cedem, Podgorica, Vol. 2, January 2003, pp.28-37;
45. Arandarenko Mihail, Djurović Gordana, "**Razvoj socijalne politike u Srbiji i Crnoj Gori**", "Socijalni rad i socijalna politika", Fakultet političkih nauka, Beograd, 2004 (ISBN 86-84031-14-8), str. 3-32;
46. Djurovic G., "**Evropski put Crne Gore**", "Matica", Br. 20, Cetinje, Podgorica, 2004, (ISSN 1450-9059), str. 7-20;
47. Djurovic G., "**Prednosti «dvostrukog» kolosjeka – pogled iz Crne Gore**", Evropski forum, Mjesečnik za evropske integracije, br.10, BeCEI, Beograd, 2004, str. 4-5;
48. Djurovic G., "**Izazovi evropskih integracija Crne Gore**", „Glasnik“, list PKCG, br.9, septembar, 2010, YU-ISSN 03550-5340

3. Radovi na naučnim skupovima i međunarodnim konferencijama

1. Đurović G., "**Prioritetni programi razvoja u funkciji strukturnog prilagođavanja privrede Crne Gore**", referat u zborniku sa Savjetovanja ekonomista Jugoslavije o aktuelnoj razvojnoj politici, Kopaonik, SEJ, 13-15. mart 1995;
2. Đurovic G., "**Neka pitanja makroekonomske regulacije u tranziciji**", referat u zborniku radova sa međunarodnog naučnog skupa: Privreda u tranziciji - stanje i perspektive, Ekonomski fakultet, Niš, 18-19.10.1995;
3. Đurović G., "**Perspektive privrednog razvoja SRJ u prizmi promjena u savremenim ekonomskim sistemima svijeta**", Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Podgorici, oktobar 1995.g; str 43-54. [COBISS.CG-ID [3696397](#)]
4. Đurović G., "**Mogućnosti ino-ulaganja u prioritetne sektore razvoja u Crnoj Gori**", referat u zborniku sa savjetovanja ekonomista Jugoslavije, Miločer, 18-20.jun 1996., Savez ekonomista Jugoslavije, SEJ, Beograd;
5. Đurović G., "**Značaj inostranog ulaganja u procesu transformacije crnogorske privrede**" referat u zborniku sa Kongresa ekonomista Jugoslavije na temu: Transformacija jugoslovenske privrede, SEJ, Miločer, jun 1997;
6. Đurović G., "**Mjesto male zemlje u globalnoj ekonomiji**" referat u zborniku sa Savjetovanja ekonomista Jugoslavije na temu: Strategija razvoja preduzeća i uključivanje preduzeća u svjetsku privredu, Kopaonik, mart 1998; [COBISS.CG-ID [3983629](#)]
7. Đurović G., Vasović Z., Vukalović B., "**Valorizacija regionalne dimenzije razvoja kroz međunarodne programe**", referat u zborniku sa savjetovanja ekonomista na temu: Preduzetništvo, menadžment, biznis, Ekonomski fakultet, Podgorica (H.Novi, 29-30.4.1998.g.); str. 183-198. [COBISS.CG-ID [3993357](#)]
8. Đurović G., "**Kreiranje nove zaposlenosti u Crnoj Gori**", referat u zborniku za Savjetovanja ekonomista Jugoslavije na temu: Oporavak jugoslovenske privrede – izazovi i mogućnosti, SEJ, Beograd, decembar 1999;
9. Đurovic G., "**Regionalna razvojna politika u Crnoj Gori**", referat u zborniku sa međunarodnog naučnog skupa na temu: " Regionalni razvoj i demografski tokovi na Balkanu", Ekonomski fakultet, Niš, jun 2000;
10. Đurovic G., "**Privatizacija u visokom obrazovanju: kako se prilagoditi megatrendovima**", referat u Zborniku sa međunarodnog naučnog skupa: Privatizacija u visokom obrazovanju, Ekonomski fakultet, Podgorica, 16. Septembar 2000; [COBISS.CG-ID [3982864](#)]
11. Đurovic G., "**Ekonomski aspekti implementacije Beogradskog sporazuma**", referat u Zborniku sa okruglog stola na temu: Polazne osnove za preuredjenje odnosa Srbije i Crne

- Gore – sadržinski okvir buduće Ustavne povelje, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 21.6.2002, str. 84-92; [COBISS.CG-ID [3893517](#)];
12. Đurović Gordana, Radović Milivoje, Bošković Predrag. **Harmonizacija ekonomskih sistema Srbije i Crne Gore sa EU: politika zapošljavanja**. *Preduzetnička ekonomija*, ISSN 1451-6659, 2002, vol. 1, br. 12, str. 308-320. [COBISS.CG-ID [6176781](#)]
  13. Đurović G., “**Uslovi za ekonomski razvoj Crne Gore u novom insitucionalnom aranžmanu**”, U: Šuković, Mijat (ur.). *Novi ustav i konstituisanje Crne Gore kao države vladavine prava : radovi sa okruglog stola, Podgorica, 19. mart 2003.*, (Naučni skupovi, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 62, knj. 25). Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, **CANU**, 2003, str. [93]-102. [COBISS.CG-ID [4235789](#)];
  14. Đurović G., “**Uslovi za ekonomski razvoj Crne Gore u novom insitucionalnom aranžmanu**”, Uvodno predavanje, Referat u zborniku radova sa okruglog stola “Crna Gora – kako dalje”, Udruženje Korijeni, Podgorica, 19. maj 2003., str. 36-50; [COBISS.CG-ID=20 [3905549](#)]
  15. Đurović, Gordana, Radović, Milivoje, Bošković, Predrag. **Problem nezaposlenosti u Crnoj Gori**. U: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*. 8. Niš: Ekonomski fakultet u Nišu, 2003, str. 195-205, graf. prikazi, tabele. [COBISS.CG-ID [4898829](#)]
  16. Đurović G., “**Perspektive harmonizacije ekonomskih sistema Srbije i Crne Gore**”, Referat u Zborniku radova sa naučnog skupa “Tranzicioni procesi – dometi, ograničenja I perspektive”, 26-27. maj 2003., No. 67, **CANU**, Podgorica, 2004, ISBN 86-7215-152-6, str. 277-287; [COBISS.CG-ID [3998221](#)]
  17. Đurović Gordana, Radović Milivoje, Bošković Predrag. **Tržište rada i politika zapošljavanja - prilog Strategiji razvoja i redukciji siromaštva u Crnoj Gori**. *Preduzetnička ekonomija*, ISSN 1451-6659, 2003, vol. 3, br. 12, str. 108-125. [COBISS.CG-ID [6176525](#)]
  18. Đurović G., **Agenda ekonomskih reformi kao “Evropska agenda” – institucionalizacija procesa evropskih integracija u Crnoj Gori**, Referat u Zborniku radova sa naučnog skupa “O Agendi ekonomskih reformi u Crnoj Gori”, 7 .maj 2004, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, **CANU**, No. 69, Podgorica, 2004, ISBN 86-7215-154-2, p. 159-164; [COBISS.CG-ID [7866384](#)]
  19. Đurović G., “**Institucionalni okvir za proces evropskih integracija u Crnoj Gori**”, U: Vukčević Dragan K. (ur.), *Pravo i evropske integracije*, (Mediterranska škola evropskog prava Petrovac, 3-7.maj 2004), Slovoda i pravo, sv. 3, Podgorica, Pravni fakultet, Podgorica, 2005, str. 53-58; graf. prikazi, tabele. [COBISS.CG-ID [4450573](#)]
  20. Đurovic G., “**Evropske perspektive Crne Gore: pripreme za pregovore o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju**”, Miličerski Ekonomski forum, Zbornik radova “Konkurentnost i evropski put”, Savez ekonomista Crne Gore, Savez ekonomista Srbije, Miločer, septembar, 2005, /ISBN 86-907245-0-8, COBISS.CG-ID [9459216](#)/, str. 144-155;
  21. Đurovic Gordana. **Strateški okvir za promociju izvoza Crne Gore**. U: *Reforme i ekonomska politika u dokumentima i praksi Crne Gore* : [radovi sa okruglog stola, održanog u Podgorici 14. decembra 2005. godine, u organizaciji Crnogorske akademije nauka i umjetnosti], (Naučni skupovi, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 79, knj. 31). Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, **CANU**, 2006, str. 73-84. [COBISS.CG-ID [3720205](#)]
  22. Đurović G., Ražnatović S., Milović N., „**Obaveze Crne Gore po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju u dijelu unutrašnjeg tržišta**“, referat u zborniku radova sa međunarodnog naučnog skupa „Zapadni Balkan na putu ka Evropskoj uniji: Gdje smo i kuda idemo: ka centru ili periferiji EU?“, održanog u Igalu, 27-30. avgusta 2007., Institut Mihajlo Pupuin, Beograd, 2007 (ISBN 978-86-904137-6-8, COBISS.RS-ID [145347596](#));
  23. Djurović G., Jacimović D., „**European Enlargement Policy for the Western Balkans: Case of Montenegro**“, International Conference on Eurasian Economies 2010, **Beykent** University, Istanbul, Turkey, 4-5. November 2010,

24. Đurović G., Radović M., Đurašković J., „**Makrekonomske performanse crnogorske privrede u periodu 2001—2010.godine**“, Zbornik radova sa međunarodne konferencije „Ekonomski razvoj kroz prizmu preduzetništva“, Ekonomski fakultet, Podgorica, 19.maj 2011; str. 33-56; ISBN 978-86-80133-56-0; [COBISS.CG-ID [5016589](#)];
25. Đurović Gordana. **Pogled na EU sa Balkana : izazovi pristupanja = View of the EU from the Balkans : accession challenges**. U: *Konferencija Ekonomija Crne Gore : 2013 : Saradnjom do prosperiteta : 28. i 28. novembar, 2013, Budva : zbornik konferencije = Conference economy of Montenegro : 2013 : Through cooperation to prosperity : conference proceedings*. Podgorica: [Privredna komora Crne Gore], 2013, str. 52-63, tabele, grafikoni. [COBISS.CG-ID [6317581](#)]
26. Đurović Gordana. **Rast i zapošljavanje u EU kao pretpostavka rasta konkurentnosti**. U: *Zapošljavanje kroz prizmu preduzetništva*. Podgorica: Ekonomski fakultet, 2013, str. 29-41, tabele. [COBISS.CG-ID [6168333](#)]
27. Djurovic Gordana, Milovic Nikola, „**Fulfilling the Goals of Europe 2020 Strategy in the Context of Competitiveness Growth**“, Conference “*The Global Economic Crisis and the Future of European Integration*”, Nis, Serbia, 18. October 2013 (published in “Economic themes” Vol 4/2013, 695-712);
28. Djurovic Gordana, „**Importance of the EU Pre-accession Assistance in Financing of Local Economic and Infrastructure Development: Experiences of Montenegro in MFJ 2007-2013**“, Proceedings, International Conference “*Local Economic and Infrastructure Development of SEE in the Context of EU*”, LEIDSEE, Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina, 20. September 2013, Sarajevo; DOI [10.5644/PI2013-153-21](#); ISBN 978-9958-501-92-0;
29. Djurovic Gordana, „**Izveštaj o napretku Evropske komisije kao instrument podsticanja institucionalnih reformi zemalja regiona: antikoruptivna politika**“, Zbornik: *Institucionalne reforme, ekonomski razvoj i proces pridruživanja Evropskoj uniji*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu, Naučno društvo ekonomista Srbije, 25. Maj 2013, Begrade, 2013; ISBN: 978-86-403-1314-8; [COBBIS.RS-ID [199760652](#)]; 121-141;
30. Djurovic Gordana, Milovic Nikola, „**EU Enlargement Policy Framework for the Western Balkans: Six “C” Principles and the New Negotiating Rules**“, ^{9th} *International conference „Economic integration, competition and cooperation“*, 17-19 april 2013, Opatija, [Zbornik](#), Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci, ISBN 978-953-7813-16-1;
31. Djurović Gordana, Milović Nikola. **Economic effects of Montenegrin strategic foreign policy priorities**. U: Radović Milivoje (ur.). *The Book of abstract*. Podgorica: University of Montenegro, Faculty of Economics, 2014, str. 17. [COBISS.CG-ID [6251533](#)];
32. Djurovic Gordana, Milovic Nikola, **Economic effects of Montenegrin strategic foreign policy priorities**, Proceedings, International Conf.”Entrepreneurship and Innovations as Precondition for Economic Development, Faculty of Economics, Podgorica, 17. June 2014; 91-105; ISBN: 978-86-80133-71-3 [COBISS.CG-ID [25639952](#)];
33. Djurovic Gordana, „**Towards NATO and the EU Membership: fulfilment of political criteria**“, Yearbook Shipan [2013](#), The Atlantic Council of Croatia, Centre for International Studies, Zagreb, 2014; ISSN 1846 - 4149; 85-101;
34. Djurovic Gordana, Udovič Boštjan, „**Small states and EU and NATO integration: experiences of Slovenia and challenges for Montenegro**“, MISED conference, 17-18 September 2015, Faculty of Economics, Podgorica, 2015, ISBN 978-86-80133-72-0; 49-58; [COBISS.CG-ID [28928272](#)];
35. Djurovic Gordana, Milica Muhadinović, „**Waiting for integration – going beyond transition: Case study Montenegro**“, Conference Researching Economic Development and Entrepreneurship in Transition Economies: Assessment of the last 25 years, going beyond the ‘transition’, REDETE [2015](#), University of Banja Luka, 2016, ISBN 978-99938-46-54-3 (the Conference held in Graz 22-24 October 2015); 519-530;
36. Djurovic Gordana, Milica Muhadinović, „**European Integration Priorities from the EC Perspective: towards a New Methodology of Comparative Analysis**“, Yearbook

- Shipan [2015](#), Vol. XIV, No.1, The Atlantic Council of Croatia, Centre for International Studies, Zagreb, 2016, ISSN 1846-4149; 45-55;
37. Djurovic Gordana, „**Performance management and its contribution to the process of optimisation of public administration**“, In: Strengthening the competences of senior management in the state administration, Conference 4-6 April 2017, Directorate for human resources of Montenegro, Podgorica, 2018 (u štampi);
38. Đurović Gordana „**Ljudski i društveni kapital u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine**“, U: Zborniku sa naučnog skupa Stanovništvo Crne Gore – struktura i projekcije, 29. jun 2017, (red. Veselin Vukotić), Jul 2017, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, **CANU**, 2018 (u štampi);

4. Naučno-istraživački projekti (izbor)

1. „**Uticaj sankcija na ekonomiju u društvo SRJ u međunarodnoj perspektivi**“, **Evropski centar za mir i razvoj, 1996-97; autor priloga o uticaju sankcija na pomorsku privredu Crne Gore**; / Project: Effects of the sanctions on economy and society of FR Yugoslavia in the international perspective, Area of expertise: effect of the sanctions on the maritime industry in Montenegro; **Recently published: The Impact of Sanctions on the Economy and Society of the Federal Republic of Yugoslavia in an International Perspective** / edited by Dragoslav Avramović, Negoslav P. Ostojić. - Beograd: European Center for Peace and Development (ECPD), 2016 (Beograd: Graficom-uno). - 229 str. ISBN 978-86-7236-097-4; 339.545(497.1); [COBISS.SR-ID [221319948](#)]; www.ecpd.org.rs/pdf/2015/books/2016/2016_the_impact_of_sanction_web.pdf
2. „**Ekološko-ekonomski aspekti razvoja Crne Gore**“, nacionalni projekat, Ministarstvo prosvjete i nauke, 1998-2000, dvije faze, član tima;
3. „**Regionalni razvoj Crne Gore**“ 1998-2000, Sekretarijat za razvoj RCG, rukovodilac projekta;
4. „**Program transformacije i restrukturiranja komunalnog sektora u Crnoj Gori**“, Ministarstvo uređenja prostora, 1999, član tima;
5. „**Strategija razvoja i redukcije siromaštva, PRSP**“, Vlada Crne Gore, Svjetska banka, UNDP, 2002 – 2003, rukovodilac projekta i autor priloga;
6. „**Crna Gora u XXI stoljeću - u eri kompetitivnosti**“, **CANU**, 2009-2010 (autor priloga i koordinator podprojekta: Integracija u evropske i evroatlanske strukture);
7. Lifelong learning programme, Activity 1, JEAN MONNET Chairs(Sub-action): **European Economic Integration Study on the Faculty of Economics in Montenegro, 2012-2015** (rukovodilac projekta – Katedra za evropske ekonomske integracije na Ekonomskom fakultetu, Jean Monnet professor);
8. **Konkurentnost privrede Crne Gore – kako biti među 50 najkonkurentnijih zemalja svijeta**, 2012-2015, nacionalni projekat Ministarstva nauke, rukovodilac projekta;
9. **Varieties of Democracy, V-dem project, Measuring Degrees and Types of Democracy**; © 2013 by Michael Coppedge, Staffan Lindberg, John Gerring, the University of Notre Dame Center for Research Computing, the University of Gothenburg Department of Political Science, and the Helen Kellogg Institute for International Studies, Sweden – Country expert for Montenegro in 2013, 2016 & 2018;
10. **Nacionanli ekspert za Crnu Goru, Nacionalni akcioni plan za Crnu Goru za Strategiju Jugoistočna Evropa 2020** - Preparation of Montenegrin National Action Plan 2014-2015 for implementation of the SEE 2020 Strategy (adopted by MN Government in June 2015) - input for Baseline Report for the South East Europe 2020 strategy, Regional Cooperation Council and Pi Consulting, 2014 – national expert for Montenegro;
11. **Rukovodilac bilateralnog projekta mobilnosti istraživača Crna Gora – Kina 2014-2015**, Ministarstvo nauke; (Raising competitiveness through cooperation: a comparative study on the agricultural science and technology innovation, diffusion and communication system between China and Montenegro, Ekonomski fakultet, UCG i

- Jiangnan University, researcher of the State Key Laboratory of Food Science and Technology, Wuxi City, PR China);
12. **Rukovodilac bilateralnog projekta mobilnosti istraživača Crna Gora – Slovenija 2014-2015**, Ministarstvo nauke (Ekonomska i politička saradnja između Crne Gore i Slovenije kao sredstvo jačanja nacionalne konkurentnosti, Ekonomski fakultet, UCG i Fakulteta za društvene vede, Univerza v Ljubljani);
  13. **Nacionalni konsultant za Crnu Goru i region – Izjava o prihodima i imovini u praksi** - Preparation of the Draft National Action Plan for the implementation of main recommendations contained in the ReSPA “Comparative Study on Income and Assets Declarations in Practice” report, (2013), in 2014, ReSPA, Regional School for Public Administration; - National expert for Montenegro;
  14. **Nacionalni konsultant za Crnu Goru i region – Izjava o prihodima i imovini u praksi** - Preparation of Montenegrin final report “Implementation of recommendations of ReSPA Regional Study on Incomes and Assets Declaration” and preparation of Summary report for six Western Balkans countries, 2015, ReSPA, GDSI;
  15. **Procjena zahtjeva EU politika i pravne tekovine EU (acquis) u Nacionalnoj strategiji za integrisano upravljanje obalnim područjem (NSIUOP)** - The assessment of the requirements of the EU policies and acquis in the National Strategy for Integrated Coastal Zone Management, UNDP, 2015;
  16. **Rukovodilac bilateralnog projekta mobilnosti istraživača Crna Gora – Austrija 2015-2016**, Ministarstvo nauke (Podizanje konkurentnosti kroz naučnu saradnju u okviru Strategije jugoistočna Evropa 2020: radna mjesta i prosperitet u evropskoj perspektivi; Ekonomski fakultet, UCG i University of Graz, The Centre for Southeast European Studies);
  17. **Ekspert za pripremu Akcionog plana za transpoziciju EU Direktive o uslugama** - Preparation of an Action Plan for transposition of the Directive on services in the internal market 2006/0123/EC; Comprehensive mapping of all the authorisation procedures; Preparation of the first report on implementation of AP for transposition of the SD; Comparative analysis/report on the services covered by the Service Directive and those already identified and covered by GATS- national expert for Montenegro, GIZ, 2014-2016;
  18. **ReSPA’s Regional Seasonal School on European Integration**, ReSPA, Danilovgrad, October 2015;
  19. **Nacionalni ekspert za strategije koje se odnose na konkurentnost i ekonomsko upravljanje** - “Promotion of EU Integration through Regional Cooperation: Strengthening Effective Policy Coordination in the Framework of EU Accession and SEE 2020”, member of the expert team for economic governance assessment, CEPS, Centre for European Perspective, Mengeš, Slovenija & ORF, GIZ;
  20. **Vodeći ekspert u pripremi Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore do 2030 (NSOR)** – autor priloga za ekonomske resurse i finansiranje za održivi razvoj, UNDP, Vlada Crne Gore, 2015-2016;
  21. **Nacionalni ekspert za Crnu Goru za pitanja trgovine** - Analysis and policy recommendations of trade facilitation (TF) and non-tariff measures (NTM) in beverages and auto-parts supply chains in Montenegro as part of the regional project "Addressing Market Access Barriers in Selected Supply Chains in CEFTA: Analysis and elaboration of policy recommendations", UNCTAD, 2015-2016;
  22. **Reforma javne uprave u Bosni i Hercegovini**, autor tzv. **Eksterne analize o evropskim integracijama i ekonomskom upravljanju u kontekstu reforme javne uprave**, Ured za reformu javne uprave, Konsultant za PAR i ekonomska pitanja, PARCO & Lucid Linx, Sarajevo, 2016;
  23. **Konsultant za IPA programiranje i nacionalnu razvojnu politiku** - Assessment of a level of coherence between national development priorities with the strategic programming of the IPA II in the SEE countries (WB 6), GIZ, 2016;

24. **Vodeći ekspert za optimizaciju javne uprave** – koordinator i ko-autor studije: „The Comparative study with baseline analysis on the optimization of public administration in Western Balkan region“, ReSPA, 2016;
25. **Vodeći ekspert za pripremu analitičkog dokumenta o modelima upravljanja javnom upravom u zemljama regiona** - the Analytical paper on managing of implementation of PAR strategies in Western Balkan region, ReSPA; 2016;
26. **Ekspert za finansijsku analizu Pariskog sporazuma i Namjeravnog nacionalnog doprinosa smanjenju GHG emisija za 30% u odnosu na 1990 godinu, a do 2030. godine** – socio-ekonomska analiza izabranih investicija, UNDP, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, 2017;
27. **Ekspert za evaluaciju projektnih predloga u okviru poziva za Horizont 2020**, za oblast međunarodnih ekonomskih odnosa; Preparation of evaluation reports for specific call in 2017; Development of the consensus report; Participation on final, central panel meeting in Brussels; - Research Executive Agency (REA), Brussels, 2017;
28. Predavač na ReSPA ljetnjoj školi o **procesu pregovora sa EU sa posebnim fokusom na poglavlja 23 i 24**, the ReSPA Summer School on Accession Negotiations with focus on chapters 23 (Judiciary and Fundamental Rights) and 24 (Justice, Freedom and Security), ReSPA, 2017;
29. **Regionalni konsultant za UN agendu 2030** - Guest speaker/resource person at the UNCT 2017 Retreat UN Country Team Albania, for the UN agenda 2030, Dures, Albania, 2017;
30. Ko-autor izrade studije sa MAPS timom UN: „**Building a sustainable future for Montenegro through the EU accession process and the sustainable development goals**“, UNDP, Montenegro, 2017;
31. Erasmus+, Jean Monnet Action, „**Communicating Europe in Pan-European Societies - CEPES**“ 2017-2019, Montenegrin Pan-European Union, Podgorica, rukovodilac projekta, Jean Monnet professor;
32. **Nacionalni ekspert za Crnu Goru za pitanja trgovine** - Project “Support to Facilitation of Trade between CEFTA Parties”, Sub-activity “Classifying, analysing and cross-checking of NTMs according to the EU Acquis, Comonent 1. Harmonization of norms and practices”, GIZ/ORF, February – July 2018;
33. **Vodeći ekspert za podrški pripreme Nacionalnog plana optimizacije državne uprave u Crnoj Gori** – „Support the Preparation of Plan for Optimization of State Administration in Montenegro“, ReSPA, Mart – June 2018;

5. Uvodno, plenarno predavanje na sastancima sa medjunarodnim učesnicima

- Djurovic G., »**Opportunities for the small and the large in politics – the view from Montenegro**«, speech, **European Forum Alpbach 2004**, Political Symposium - **Boundaries and Beyond**, 29. August - 01. September 2004, Alpbach , Austria;
- Djurovic Gordana, „**Located Montenegro on the new map of Europe – Possibilities for Austrian investors in Montenegro**“, uvodno predavanje na Medjunarodnom simpozijumu o Crnoj Gori, Wirtschaftskammern Osterreichs, Wien, March 14, 2005;
- Djurovic G., „**Ein Beitrag Zur Prävention Neuer Regionaler Krisen: Die Europäische Perspektive Montenegros**“, Europäisches Forum, Symposium: „Die Stärken und Schwächen Europas“, Alpbach, Tirol, Österreich, 30.8.2005;
- Djurović G., „**Evropske integracije Crne Gore**“, govor na medjunarodnoj konferenciji „Kroz saradnju do evropskih integracija“, u organizaciji Direkcije za evropske integracije, Sarajevo, 15-16.9.2006;
- Djurovic G., „**European Integration of Montenegro and Region**“, speech on international conference ““Crans Montana forum in Albania: Albania and South Eastern Europe on the way towards European Union”, 10 May 2007, Tirana, Albania;

- Djurovic G., „**European Integration of Montenegro**“, speech on International Conference „50 years of The Treaties of Rome and future of the Western Balkans“, Konrad Adenauer Stiftung, Sarajevo, 13. April 2007;
- Djurovic G., „**Challenges of Euro-Atlantic Integration In Montenegro**“, speech on International conference “Croatia Summit 2007: Europe’s new South“, Session: „**An Outlook into the Future: Year 2008 and beyond**“, Governemnt of Croatia, Dubrovnik, 6/7 July 2007;
- Djurovic G., „**Promoting main principles of European integration in western Balkan region through regatta approach – view from Montenegro**“, The 63rd European Forum Alpbach 2007, Reform symposium: Emerging markets – emerging partners“, 20-22 August 2007, Alpbach, Austria;
- Djurovic G., „**Economic and Fiscal Programme for 2007 in the light of further Montenegrin European integration plan**“, speech on Policy Summit : “Balkans crossroads: The policy challenges ahead“, Session II: How encouraging are the Balkan region’s economic indicators?”, organised by: Friends of Europe, the Konrad Adenauer Stiftung, the Constantinos Karamanlis Institute for Democracy and Gallup Europe, Brussels, December 4, 2007;
- Djurovic G., „**Communicating Europe: French perspective on Enlargement**“, organised by European Stability Initiative (ESI), 16-17. April 2008, Paris;
- Djurovic G., „**Return to Europe II: The next 18 months / Where will SEE enlargement be by the end of Swedish presidency in 2009**“, speech on International conference: ““The EU and South East Europe In 2008: Is all still well? Burning issues and difficult questions”, organized by CIDOB Foundation, the Open Society Institute Fellowship Program (OSI), European Stability Initiative (ESI), Friedrich-Ebert-Stiftung (FES, Madrid), Barcelona, 22 – 23. September 2008;
- Djurovic G., “ **Questions of economic integration and regional cooperation: view from Montenegro**“, speech on International conference “The vision of European Serbia”, organized by European movement in Serbia, , the Open Society Institute Fellowship Program (OSI), European Stability Initiative (ESI), Friedrich-Ebert-Stiftung (FES, Madrid), Belgrade, 29 May 2009;
- Djurovic G., „**Montenegro and its way into the European Union: Challenges and Perspectives**“, speech on conference organized by Friedrich Ebert Stiftung, Berlin, 4. May, 2009.
- Djurovic G., “The Politics of Economic Crisis: Redefining Economic and Geopolitical Landscapes in Europe and Eurasia”, panel D: “**Economic Challenges in the Western Balkans**“, Bled Strategic Forum 2009, 30 – 31. august 2009; Conference report (ISBN 978-961-92173-9-9)
- Djurović G., „**Euroatlanske integracije Crne Gore**“, izlaganje na međunarodnoj konferenciji „Novi strateški koncept NATO-a: Izazovi i mogućnosti“, Slano, Republika Hrvatska, 03 - 07. septembar 2009;
- Djurovic G., „**IPA fund in Montenegro**“, speech on International conference „Regional conference on decentralized management of IPA funds“, EU Delegation in Albania and Government of Albania, 18. May 2010, Tirana. Albania;
- Djurovic G., „**Montenegrin experience in translating European legislation**“, speech on International conference „Let’s speak European“, organised by Government of Serbia, Belgrade, 19. May 2010;
- Djurovic G., »**Lobbying for a faster integration track of Montenegro**«, speech on Networking Seminar 2010: Lobbying and Networking in the European Union, European forum Alpbach, Austria, 29 August 2010;
- Djurovic G., “**Key priority areas in the post opinion period and IPA: The case of Montenegro**“, speech on “IPA 2010 Conference: Sustainable results and impacts”, European Commission, Brussels, 6.12.2010;

SPEECH on the WTO Ministerial Conference - "Support the future WTO members and improve the rules: case of Montenegro", The Seventh Ministerial Conference, WTO, December 2nd, 2009, Geneva;

Ciklus predavanja – tribina: Društvena misao Crne Gore, – **Djelo prof. dr Rista Vukčevića**, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, CANU, 24.10.2017.

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST

Udžbenici

- Cvetanović Slobodan, Djurović Gordana, «**Privredni razvoj**», Ekonomski fakultet, Podgorica, 1996 (UDK.330.34(075.8), ISBN 86-80133-07-8 (univerzitetski udžbenik);
- Grupa autora (G.Djurovic red.), „**Evropska unija**“, udžbenik za završnu godinu osnovnih škola, izborni predmet, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010 (ISBN 978-86-303-1432-2); udžbenik za srednje škole; i **Priručnik za nastavnike**;
- Grupa autora (Djurović G., red.), „**Evropske integracije**“, udžbenik za završnu godinu srednjih škola, izborni predmet, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2010 (ISBN 978-86-303-1444-5); udžbenik za srednje škole; i **Priručnik za nastavnike**;

Studijski priručnici (skripta, hrestomatije...)

- Đurović G.: „**Crna Gora: od spoljnotrgovinske ka evropskoj integraciji**“, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2007 (skripta);
- Djurovic G., Jacimovic D., Milovic N., „**Integracija u evropske strukture**“, e-učilo za posdiplomski studij, Ekonomski fakultet, 2010,
- Đurovic G., **Ekološka ekonomija**, e - skripta, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2012;
- Đurovic G., „**Međunarodni ekonomski odnosi**“ e-skripta, FPN, Podgorica, 2017;
- Đurović G., „**Regionalna ekonomija**“, e-skripta, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2017;
- Đurović G., „**Privredni razvoj i evropske integracije**“, e-skripta, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2017;

Mentorstvo na doktorskim studijama

- dr Dragana Radević, „**Ekonomska efikasnost versus socijalna jednakost u državi blagostanja**“, doktorska disertacija, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2007;
- dr Nikola Milović, „**Konkurentnost privrede Crne Gore**“, doktorska disertacija, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2011;
- dr Branko Bulatović, **Optimizacija modela ruralnog razvoja Crne Gore**, doktorska disertacija, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2014;

Mentorstvo na postdiplomskom studiju

- Veliki broj kandidata (70), dostupno u bazi COBISS.CG-ID

World Who's Who, Europa Biographical Reference Series, Routledge, Taylor & Francis Group: **Gordana Djurovic** - Montenegrin economist, academic and politician ; Professor of Economic Development, International Economic Relations and EU Enlargement Policy, University of Montenegro

<http://www.worldwhoswho.com/views/browse.html?id=sd11889>

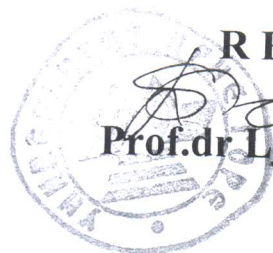
Број: 01-3042
Датум, 26.10.2006 г.

УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Date, 1275
Број 04/12 20 06 год.
ПОДГОРИЦА

Na osnovu člana 75 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju (Sl.list RCG br. 60/03.) i člana 19 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 26.10.2006. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr GORDANA DJUROVIĆ bira se u akademsko zvanje **redovni profesor** Univerziteta Crne Gore za predmete: Privredni razvoj, Regionalna ekonomija i Ekološka ekonomija na **Ekonomskom fakultetu u Podgorici** i Medjunarodni ekonomski odnosi na **Fakultetu političkih nauka u Podgorici**.

REKTOR,

Prof.dr Ljubiša Stanković

**Predmet: Biografija i spisak izabranih radova prof. dr Biljane Jovanović
Gavrilović, Ekonomski fakultet - Beograd**

Biografija

Rođena je 1953. godine u Bosanskom Šamcu. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Tuzli. Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu u Beogradu 1975. godine, kao najbolji student svoje generacije. Magistrirala je 1980. godine, a doktorirala 1988. godine. Zaposlila se na Ekonomskom fakultetu u Beogradu 1976. godine kao asistent-pripravnik, Za asistenta je izabrana 1980. godine, docenta 1989, vanrednog profesora 1995. i redovnog profesora 2000. godine.

Na Ekonomskom fakultetu u Beogradu predaje sledeće predmete: *Nacionalna ekonomija* na osnovnim akademskim studijama; *Ekonomija razvoja*, *Upravljanje društvenom infrastrukturom*, *Analiza penzijskog i zdravstvenog osiguranje* i *Upravljanje prirodnim resursima i zaštita životne sredine* na master studijama, kao i *Privredni razvoj: teorija i politika* i *Razvojna i regionalna ekonomija* na doktorskim studijama.

Usavršavala se na London School of Economics and Political Science (1987, 1989), V. Britanija; Cracow University of Economics, Cracow i University of Information Technology and Management, Rzeszow, Poljska (2007); University of Udine – Department of Economics, Italija (2008).

Bila je prodekan za nastavu na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, član Saveta Ekonomskog fakulteta, predsednik Komisije za akreditaciju Fakulteta i studijskih programa na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, predsednik Komisije za nostrifikaciju diploma na istom fakultetu, a sada je šef Katedre za ekonomsku politiku i razvoj i predsednik Komisije za praćenje i unapređenje kvaliteta nastave na Ekonomskom fakultetu u Beogradu.

Bila je član Naučnog veća Instituta ekonomskih nauka i član Komisije za društvene nauke pri Ministarstvu za nauku i zaštitu životne sredine Vlade Republike Srbije.

Član je Predsedništva Naučnog društva ekonomista Srbije.

Spisak važnijih radova

- *Kvalitet privrednog rasta – teorijska razmatranja i iskustva Jugoslavije*, Savremena administracija, Beograd 1989;
- *Privredni razvoj Srbije – kritička preispitivanja*, koautor, Ekonomski fakultet, Beograd, 1993;
- *Ekonomika Jugoslavije*, prvo izdanje, koautor sa D. Marsenićem i G. Rikalovićem, Ekonomski fakultet, Beograd, 1994;
- *Nacionalna ekonomija*, prvo izdanje, koautor sa S. Devetakovićem i G. Rikalovićem, CID Ekonomski fakultet, Beograd, 2005;
- *Metodi prognoziranja – delfi i cross-impact analiza*, *Ekonomist*, br.1, 1981;
- *Ekonomsko prognoziranje i njegov odnos prema planiranju*, *Ekonomist*, br. 3, 1982;
- *Kvalitet privrednog rasta*, *Ekonomist*, br. 1, 1986;
- *Metodi merenja strukturnih promena u privredi*, *Ekonomiska misao*, br. 1, 1986;
- *Program ekonomskog oporavka Jugoslavije i problem prikrivene nezaposlenosti*, *Ekonomski anali*, br. 122, 1994;
- *Problem nezaposlenosti u Srbiji i Jugoslaviji i značaj aktivne politike tržišta rada*, *Ekonomski anali*, br. 125, 1995;
- *Privredni rast Jugoslavije između potreba i mogućnosti*, *Ekonomski anali*, br. 131, 1997;
- *Privredni rast i tranzicija*, u zborniku: D. Marsenić – G. Rikalović (red.) *Ekonomiska politika između stabilizacije i rasta*, Ekonomski fakultet, Beograd, 1997;
- *Zaposlenost u uslovima tranzicije*, u zborniku: D. Marsenić – G. Rikalović (red.), *Tranzicija i privredni razvoj – kratkoročni i dugoročni aspekt*, *Ekonomski fakultet, Beograd*, 1998;
- *Evolucija shvatanja o razvoju – od privrednog rasta do održivog ljudskog razvoja*, *Ekonomski anali*, br. 145, april-jun, 2000;
- *Siromaštvo u tranziciji ili tranzicija u siromaštvo*, u monografiji: R. Marinković – I. Rosić – M. Ilić (red.), *Institucionalna rešenja i tranzicioni procesi u Srbiji*, Ekonomski fakultet u Kragujevcu, Kragujevac, 2002;
- *Socijalna očekivanja kao izazov i ograničenje ekonomske politike 2001/2002: opšti privredni ambijent, poslovna klima i izgledi za restrukturiranje preduzeće i banaka*, *Ekonomski anali*, tematski broj, januar 2002;
- *Nejednakost i razvoj*, *Ekonomski anali*, br. 159, 2003;
- *Da li je puna zaposlenost passe?*, u monografiji: I. Rosić (red.), *Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije*, Ekonomski fakultet u Kragujevcu, Kragujevac, 2003;
- *Održiv razvoj – konceptualna i metodološka pitanja*, *Ecologica*, No. 39-40, 2003;
- *Ljudski kapital kao faktor razvoja agroprivrede i nacionalne ekonomije kao celine*, u monografiji: Z. Zakić – G. Rikalović – Ž. Stojanović (red.): *Institucionalne reforme i tranzicija agroprivrede u Republici Srbiji, knjiga 2: Prilog unapređenju strukturnog prilagođavanja agroprivrede u Srbiji*, Ekonomski fakultet u Beogradu, Beograd, 2004;
- *Globalizacija i održiv razvoj – neke pouke za Srbiju*, u monografiji: I. Rosić – V. Leković (red.): *Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije*, Ekonomski fakultet u Kragujevcu, Kragujevac, 2005;

- Koncept održivog ruralnog razvoja i njegov značaj za zemlje Evropske unije i Srbiju», u monografiji: «Institucionalne reforme i tranzicija agroprivrede u Republici Srbiji», Z. Zakić, G. Rikalović, Z. Stojanović (red.), knjiga 3: U trendu je ruralna ekonomija, 2005;
- Održiv razvoj – suština koncepta i mogućnosti merenja, u monografiji: M. Vujošević – M. Filipović (red.): *Održivi razvoj u SCG: Institucionalno prilagođavanje rešenjima i praksi u EU*, Ekonomski fakultet u Beogradu, Beograd, 2006;
- Makroekonomski i socijalni uslovi za razvoj tržišta osiguranja u Srbiji, u zborniku sa međunarodnog simpozijuma: J. Kočović – H. Hanić (red.): *Savremeni trendovi u razvoju tržišta osiguranja*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu i udruženje aktuara Srbije, 2006;
- Obrazovanje i ruralni razvoj, u monografiji: Z. Zakić – G. Rikalović – Ž. Stojanović (red.): *Institucionalne reforme i tranzicija agroprivrede u Republici Srbiji, knjiga 4: Ruralna Srbija u procesu harmonizacije sa EU*, Ekonomski fakultet u Beogradu, Beograd, 2006;
- Serbia Facing the Challenge of Sustainable Development, u: G. Rikalović – S. Devetaković (eds.): *Contemporary Challenges of Theory and Practice in Economics – Economic Policy and the Development of Serbia*, Faculty of Economics of the University of Belgrade – Publishing Centre, Belgrade, 2007;
- Održiv razvoj i njegov značaj za Evropsku uniju i Srbiju, u monografiji: S. Grk (red.): *Privreda Srbije u procesu evropskih integracija*, Institut društvenih nauka, Beograd, 2007;
- Kako do veće zaposlenosti?, u monografiji: I. Rosić, V. Leković (red.), *Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, 2007;
- Strategija ekonomskog razvoja Srbije sa posebnim osvrtom na tržište finansijskih usluga, u zborniku sa međunarodnog simpozijuma: J. Kočović – B. Jovanović Gavrilović (red.): *Strategija razvoja tržišta osiguranja*, Udruženje aktuara, Beograd, 2008;
- Makroekonomske i socijalne performanse Srbije – aktuelno stanje i izgledi za budućnost», u monografiji: V. Leković (red.), *Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, 2008;
- Ciljevi i indikatori održivog razvoja u Evropi, u monografiji: M. Filipović – M. Vujošević (red.): *Nova generacija evropskih dokumenata održivog razvoja i pouke za Srbiju*, Ekonomski fakultet u Beogradu – Centar za izdavačku delatnost, Beograd, 2008;
- Globalizacija, nacionalna ekonomija i održivi razvoj, u: G. Rikalović, B. Jovanović Gavrilović (red), *Privredni razvoj i ekonomska politika*, 2008.
- Macroeconomic Forecasting in Conditions of the Global Crisis, u: Chris Daykin – Валерии Баскаков (revs.), J. Kočović (red.), *Insurance and the Global Financial Crisis*, Institute for Insurance and Actuaries and Serbian Actuarial Association, 2009;
- Makroekonomske pretpostavke za uvođenje novih proizvoda osiguranja u Srbiji, u: J. Kočović – B. Jovanović Gavrilović (ured.), *Novi proizvodi na tržištu osiguranja*, Udruženje aktuara i Ekonomski fakultet u Beogradu, 2009;

- Globalna kriza, kvalitet privrednog rasta i tranzicija u Srbiji, u: B. Cerović – M. Kovačević (ured.), *Tranzicija u Srbiji i globalna ekonomska kriza*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd, 2009;
- Održivi razvoj i potreba za strateškim pristupom, u: V. Leković (ured.), *Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, 2009;
- Svetska ekonomska kriza i perspektive održivog rasta, *Ekonomski horizonti – Economic Horizons*, br. 2, 2009;
- Siromaštvo i socijalna isključenost – evropski pristup, u: S. Grk (ured.), *Srbija i Evropa – ekonomija, društvo i politika*, 2009;
- The Paradigm of Sustainable Development, Paszek, Zbigniew (ed.), *Poland – Serbia: The Challenges of Scientific Cooperation*, Acta Academiae Modrevianae, Krakow, 2010;
- Serbia Economic Growth Quality – Critical Analysis, u: H. Hanić, S. Ngomai, G. Vukelić, D. Erić, I. Domazet (eds.), *Economic Growth and Development of Serbia New Model*, Banking Academy - Faculty for Banking, Insurance and Finance and Institute for Economic Sciences, Belgrade, 2010;
- *Nacionalna ekonomija*, koautor sa S. Devetakovićem, G. Rikalovićem, osmo izmenjeno i dopunjeno izdanje, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, Beograd, 2011;
- Tranzicija privrede Srbije – od krize ka oporavku, u J. Kočović (red.), *Nadzor i kontrola poslovanja osiguravajućih kompanija / Supervision and control of insurance companies operations*, Ekonomski fakultet, Beograd, 2011;
- Growth Strategy in the Post-crisis World, koautor sa M. Gligorić i D. Molnar, u: Verica Babić (ed.), *Contemporary Issues in Economics, Business and Management*, Faculty of Economics, University of Kragujevac, 2011;
- Indeks humanog razvoja – metodološke inovacije i empirijska analiza na primeru Evropske unije i Srbije, u monografiji: S. Grk (red.), *Srbija i svet – razvoj i integracije*, Beograd, 2011;
- Мировой финансови кризис и качество економического роста, *Актuariи*, No1 (4), 2010-2011, januar 2011.

Бр. 1615/2
21-09-1999 19___ год.
БЕОГРАД

Na osnovu člana 91. stav 1. Zakona o univerzitetu ("Sl.glasnik RS" br.20/98) i člana 135. Statuta Ekonomskog fakulteta u Beogradu, donosim

ODLUKU
o izboru nastavnika u zvanje
i na radno mesto REDOVNOG PROFESORA

1. **JOVANOVIĆ GAVRILOVIĆ dr BILJANA**, vanredni profesor, BIRASE u zvanje i na radno mesto **redovnog profesora** za nastavni predmet **Ekonomika Jugoslavije**.
2. Po dobijanju saglasnosti ministra prosvete sa imenovanom će dekan zaključiti ugovor o radu.
3. Imenovana zasniva radni odnos na neodređeno vreme danom zaključenja ugovora o radu.

O b r a z l o ž e n j e

Ekonomski fakultet u Beogradu (u daljem tekstu:Fakultet) je objavio konkurs za izbor jednog redovnog profesora za nastavni predmet Ekonomika Jugoslavije dana 27.07.1999.godine u listu "Borba".

Dekan Ekonomskog fakulteta obrazovao je komisiju za pripremu izveštaja o prijavljenim kandidatima u sastavu: dr Dragutin Marsenić, red.prof., dr Stevan Devetaković,red.prof., dr Stipe Lovreta, red.prof.

Komisija je pregledala konkursni materijal i sačinila izveštaj i isti dostavila dekanu Fakulteta 20.09.1999.godine, radi donošenja odluke.

Po dostavljanju izveštaja Komisije dekan je doneo odluku da se Jovanović Gavrilović dr Biljana, vanredni profesor, izabere u zvanje i na radno mesto **redovnog profesora** za nastavni predmet **Ekonomika Jugoslavije**, kao što je u dispozitivu ove Odluke.

Dostaviti:

- Ministru prosvete
- Imenovanoj
- Sl.za opšte i pravne poslove
- a/a

DEKAN
EKOONOMSKOG FAKULTETA
Vojko Petrović
dr Vojko Petrović

Europass Curriculum Vitae

Lični podaci

Prezime/ Ime

Milović Nikola

Adresa(e)

Jovana Tomaševića 37, 81000 Podgorica, Montenegro

Telefonski broj(evi)

+382 20241138 +382 67 217 216

Broj(evi) faksa

+382 20 244 588

E-mail

nmilovic@ac.me; nmilovic@t-com.me

Državljanstvo

Crnogorsko

Datum rođenja

17.12.1980.

Pol, bračno stanje

oženjen djeca Luka i Nikolina

Radno iskustvo

Od 01.02.2004. Univerzitet Crne Gore Ekonomski fakultet.

Datumi

2016-

Zanimanje ili radno mjesto

DEKAN EKONOMSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA CRNE GORE

Datumi

2015-2016

Zanimanje ili radno mjesto

Prodekan

Glavni poslovi i odgovornosti

naučnoistraživački rad i odnos sa biznis zajednicom

Datumi

05.07.2017.-

Zanimanje ili radno mjesto

Vanredni profesor

Glavni poslovi i odgovornosti

Za oblast Ekonomska analiza i politika, predmeti: "Ekonomija Evropske unije", "Zajedničko tržište i politika konkurencije EU"

Ime i adresa poslodavca

Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Jovana Tomasevica 37, 81000 Podgorica, Crna Gora Univerzitet Crne Gore, obrazovanje

Datumi

03.05.2012.-05.07.2017.

Zanimanje ili radno mjesto

Docent

Glavni poslovi i odgovornosti

Predmeti: "Ekonomija Evropske unije", "Zajedničko tržište i politika konkurencije EU" i "Kohezijska politika i strukturni fondovi EU"

Ime i adresa poslodavca | Ekonomski fakultet Podgorica, Jovana Tomasevica 37, 81000 Podgorica, Crna Gora Univerzitet Crne Gore, obrazovanje

Datumi | 01.02.2004-03.05.2012.

Zanimanje ili radno mjesto | **Saradnik u nastavi**

Glavni poslovi i odgovornosti | Predmeti: "Privredni razvoj" Teorija i analiza ekonomske politike, Globalizacija svjetske privrede

Ime i adresa poslodavca | Ekonomski fakultet Podgorica, Jovana Tomasevica 37, 81000 Podgorica, Crna Gora Univerzitet Crne Gore, obrazovanje

Vrsta djelatnosti ili sektor | Univerzitet Crne Gore, obrazovanje

Datumi | 01.07.2008.-01.11.2008.

Zanimanje ili radno mjesto | **Stariji stručnjak Ekonomista- Konsultant**

Glavni poslovi i odgovornosti | Konsultant na Projektu Jačanja kapacijeta za implementaciju Strategije razvoja i redukcije siromaštva u Crnoj Gori.

Ime i adresa poslodavca | - Svjetska Banka- Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja Crne Gore

Obrazovanje i osposobljavanje

Datumi | 01.10.2008-08.05.2011.

Naziv dodijeljene kvalifikacije | **Doktor ekonomskih nauka**

Glavni predmeti / stečene profesionalne vještine | Doktorska disertacija : "Konkurentnost privrede Crne Gore"

Ime i vrsta organizacije davaoca obrazovanja i osposobljavanja | Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet Podgorica, Jovana Tomaševića 37, 81000 Podgorica, Crna Gora

Datumi | 01.10.2003.-31.10.2007.

Naziv dodijeljene kvalifikacije | **Magistar ekonomskih nauka**

Glavni predmeti / stečene profesionalne vještine | Smjer: "Teorija i politika privrednog razvoja", Magistarska teza: "Ekonomska politika i razvoj Crne Gore u procesu priključivanja Evropskoj uniji", Prosječna ocjena studiranja 9.77

Ime i vrsta organizacije davaoca obrazovanja i osposobljavanja | Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Kamenicka 37, 11000 Beograd, Srbija. www.ekof.bg.ac.rs

Datumi | 01.10.1999.-20.10.2003.

Naziv dodijeljene kvalifikacije | **Diplomirani ekonomista**

Glavni predmeti / stečene profesionalne vještine | Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet Podgorica, Diplomski rad: "Profil siromaštva u Crnoj Gori", Prosječna ocjena studiranja 9.39.

Ime i vrsta organizacije davaoca obrazovanja i osposobljavanja | Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet Podgorica, Jovana Tomaševića 37, 81000 Podgorica, Crna Gora

Lične vještine i kompetencije

Maternji jezik(ci) | Crnogorski

Drugi jezik(ci) | **Engleski**

Samoprocjena

Evropski nivo (*)

Engleski

Razumijevanje		Govor		Pisanje
Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
C2	C2	C2	C2	C1

(*) [Zajednički evropski referentni okvir za jezike](#)

Društvene vještine i kompetencije

Dio eksperstskog tima uključenog u organizaciju i pripremu materijala i časova za IPA projekat "Uvođenje izbornih predmeta "EVROPSKA UNIJA" u osnovnim školama I "EVROPSKE INTEGRACIJA" u srednjim školama". Shvatanje značenja Evropske unije za crnogorske građane posebno mladu populaciju kao posebno aktivnu u procesima evropskih integracija.

Organizacione vještine i kompetencije	Tehnička podrška organizaciji na IPA projektu, "Uvođenje izbornih predmeta "EVROPSKA UNIJA" u osnovnim školama I "EVROPSKE INTEGRACIJA" u srednjim školama". Ukupno trajanje projekta 7 mjeseci.
Računarske vještine i kompetencije	Microsoft Office™(Word™, Excel™ and PowerPoint™)
Druge vještine i kompetencije i rad na projektima	<p>"Strategija razvoja i redukcije siromaštva u Crnoj Gori"- saradnik na projektu</p> <p>"Iskustva participativnog procesa PRSP" – Saradnik na projektu</p> <p>Ekonomski fakultet "Biznis plan Luka Kotor"-Saradnik na projektu</p> <p>Ekonomski fakultet : "Organizaciono restrukturiranje Duvanskog kombinata Podgorica u funkciji privatizacije"- saradnik na projektu</p> <p>„Strategija regionalnog razvoja u Crnoj Gori“-Saradnik na projektu</p> <p>"Strategija podsticanja izvoza"- Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, Podgorica-Član projektnog tima</p> <p>"Strategija podsticanja SDI u Crnu Goru"- Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, Podgorica-Saradnik na projektu</p> <p>"Analiza efekata dosadašnje privatizacije u Crnoj Gori"- Ekonomski fakultet Podgorica-saradnik na projektu</p> <p>Senior Economist-CONSULTANT- World Bank- Project Strenhtening Capacities for Inplementation of Development and Poverty Reduction Strategy for Montenegro.</p> <p>Crnogorska Akademija Nauka i Umjetnosti- Crna Gora u XXI Stoljeću – u eri kompetitivnosti-Integracija u evropske i euroatlanske strukture- saradnik na projektu</p> <p>Ministarstvo nauke i Ekonomski fakultet u Podgorici "Konkurentnost privrede Crne Gore- kako biti među 50 najkonkurentnijih zemalja svijeta " trajanje projekta 2012-2015. godina</p> <p>Lifelong learninig programe, JEAN MONNET programe, Jean monnet Chairs, Naziv projekta: "Studije Evropske ekonomske integracije na Ekonomskom fakultetu u Crnoj Gori ", trajanje projekta 2012-2015. godina.</p> <p>Član radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 1- Slobodno kretanje roba</p> <p>Član radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 8 - Politika konkurencije</p> <p>Član radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 29 – Carinska unija.</p>
Vozačka dozvola	Kategorije "A" i "B".

Dodatne informacije
Klasifikaciona bibliografija

- 1) **Milović N.**, "Regionalizacija i tržište", "Crna Gora u XXI stoljeću – u eri kompetitivnosti: Integracija u evropske i evroatlanske strukture", Crnogorska akademija nauka i umjetnosti posebna izdanja(monografije i studije), Knjiga 73, sveska 4, Podgorica 2010, ISBN 978-86-7215-247-0, str. 359-392.
- 2) **Milović N.**, "Proširena Evropa i Crna Gora- ekonomske promjene i rizici", "Montenegrin Journal of Economics", No 12, Vol. VI. 2010. ISSN 1800-5845, str. 193-201.
- 3) **Milović N.**, "Measuring competitiveness as a precondition of economic management", Faculty of Organizational Science-Belgrade, "Management" number 57, Belgrade 2010, ISSN 1820-0222, p. 47-53.
- 4) **Milović N.**, "Competitiveness and institutional framework for implementation of competition policy in Montenegro", University of Niš, Faculty of Economics- "Economic themes", No. 4, Niš 2010, ISSN 0353-8648, p. 641-654.
- 5) **Milović N.**, "Ekonomska politika i razvoj Crne Gore u procesu evropskih integracija", Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Međunarodna naučna konferencija- "Izazovi ekonomske nauke i prakse u procesu pridruživanja Evropskoj Uniji", Niš, 2007, ISBN 978-86-85099-61-8, str. 79-89.
- 6) Đurović G., Ražnatović S., **Milović N.**, "Obaveze Crne Gore po sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju u dijelu unutrašnjeg tržišta", Udruženje "Tehnologija i društvo", Institut "Mihailo Pupin", Tematski zbornik radova XIV naučnog skupa međunarodnog značaja-"Tehnologija, kultura i razvoj", Beograd, 2007, ISBN 978-86-904137-6-8, str. 16-24.
- 7) **Milović N.**, "Economic criteria and concurency of Montenegro in the process of european integrations", University of Niš, Faculty of Economics, International Scientific Conference- "Competitvness in the conditions of a global economy", Niš, 2008, ISBN 978-86-85099-80-9, p. 47-57.
- 8) **Milović N.**, "Obrazovanje kadrova državne administracije za proces evropskih integracija u Crnoj Gori", Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka, XI Internacionalni simpozijum, SymOrg 2008- "Menadzment i društvena odgovornost", Beograd, 2008. ISBN 978-86-7680-160-2, str. 191
- 9) **Milović N.**, "Konkurentnost privrede kao preduslov regionalnog razvoja u Crnoj Gori", Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Međunarodna naučna konferencija-XVI naučni skup- "Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope", Niš, 2011, ISBN 978-86-6139-026-5, str. 269-278.
- 10) **Milović N.**, "Competitiveness and state aid in Montenegro", Univerzitet Crne Gore-Ekonomski fakultet, Međunarodna naučna konferencija-"Ekonomski razvoj kroz prizmu preduzetništva", Podgorica, 2011, ISBN 978-86-80133-56-0, str.229-234.
- 11) **Milović N.**, "Konkurentnost kao imperativ ekonomske politike", časopis "Preduzetnik", br. 4., Ekonomski fakultet Podgorica, decembar 2010, ISSN 1800-8429, str. 35-38.
- 12) **Milović N.**, "Politika konkurencije Evropske unije", časopis "Preduzetnik", br. 5., Ekonomski fakultet Podgorica, jun 2011, ISSN 1800-8429, str. 61-64.
- 13) **Milović N.**, "Zajedničko tržište Evropske unije-dobar sluga, ali loš gospodar", časopis "Preduzetnik", br. 6., Ekonomski fakultet Podgorica, decembar 2011, ISSN 1800-8429, str. 32-34.
- 14) **Milović N.**, "*Jedinstveni tržišni akt kao preduslov rasta konkurentnosti*", Univerzitet Crne Gore-Ekonomski fakultet, II Međunarodna naučna konferencija-"Zapošljavanje kroz prizmu preduzetništva", Podgorica, 2012, ISBN str.
- 15) **Milović N.**, "*Pravni i institucionalni okvir za primjenu politike konkurencije u Crnoj Gori*", časopis "Preduzetnik", br. 7., Ekonomski fakultet Podgorica, jun 2012, ISSN 1800-8429, str. 35-40.
- 16) **Milović N.**, "Lisabonski prikaz konkurentnosti privrede Crne Gore", časopis "Preduzetnik", br. 8., Ekonomski fakultet Podgorica, decembar 2012, ISSN 1800-8429, str. 51-57.
- 17) **Milović N.**, "*Istorijski i idejni kontekst nastanka politike konkurencije Evropske unije*", "Preduzetnik", br. 9., Ekonomski fakultet Podgorica, jun 2013, ISSN 1800-8429, str.34-39.

- 18) Milović N., Marušić A. (2013) Competition policy in Montenegro (Chapter 6). In: Penev, S., Marušić A. (Eds.) Competition policy in Western Balkans countries, pp. 111-128, ISBN 978-86-89465-06-8. Published by: Institute of Economic Sciences, Belgrade; Western Balkans Parliamentary network of committees for economy finance and budget; Westminster Foundation for Democracy, London.

Radovi objavljeni u časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama SCI

- 19) Đurović, G., Bigović, M. & Milović, N. (2017) Support for Further Enlargement of the EU: Statistical Analysis of Regional Differences. Journal of Balkan and Near Eastern Studies, 19 (3), ISSN: 1944-8953 (Print), 1944-8961 (Online).
- 20) Milović, N., Jocović, M. (2017) Impact of foreign direct investment on competitiveness of montenegrin economy. Transformations in Business and Economics, 16 (1), ISSN: 1648 – 4460.
- 21) Jocović, M., Milović, N., Kaluđerović, J. (2017) Impact of regulatory incentives on local economic development – Montenegro case. Transformations in Business and Economics, 16 (2), ISSN: 1648 – 4460.

Radovi u međunarodnim časopisima koji se ne nalaze u bazama podataka, a imaju redovnu međunarodnu distribuciju

- 22) Jocović, M., Milović, N., Melović, B. (2016) Role of regulatory reforms for development and quality improvement of the construction sector in Montenegro. Journal of Applied Engineering Science, 14 (1): 46 – 53, ISSN 1451-4117.
- 23) Milović, N. & Radonjić, M. (2015) Montenegro: Booming at a cost of high twin deficits. SEE-6 Economic Outlook, 1 (1): 20-26, e-ISSN 1849-8884, ISSN 1849-8817.
- 24) Jocović, M., Milović, N., Lojpur, A. (2015) Changes in management role in the corporate governance system – Example of Montenegro. Management-Journal of Contemporary Management Issues, 20 (2): 149-161, ISSN 1846-3363.
- 25) Radović M., Žugić R. and Milović N. (2013) Economic institutions and competitiveness of economy with emphasis on Montenegro. Montenegrin Journal of Economics, 9 (1): 63-75, ISSN 1800-5845.
- 26) Jocović, M., Milović, N. (2013) Competitiveness and Corporate Governance – The Case of Montenegro. The Romanian Economic Journal - REJ, 48: 83-102, ISSN (print) 1454-4296, ISSN (online) 2286- 2056.
- 27) Đurović G., Milović N. (2013) Fulfilling the goals of Europe 2020 strategy in the context of competitiveness growth. Economic themes, 51 (4): 695-712, ISSN 0353-8648.

Međunarodni kongresi, simpozijumi, seminari

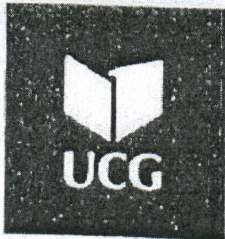
- 28) Đurović G., Milović N., (2014) Economic Effects of Montenegrin strategic foreign policy priorities. IV International Conference - Entrepreneurship and Innovations as precondition for Economic Development, Faculty of Economics Podgorica, June 17, 2014. ISBN 978-86-80133-71-3. p. 91-106.
- 29) Đurović G., Milović N., (2013) EU enlargement policy framework for the western balkans: six "c" principles and the new negotiating rules. Economic integration, competition and cooperation, University of Rijeka, Faculty of Economics, Opatija 2013. ISBN 978-953-7813-16-1, p. 325-339.
- 30) Milović, N. (2013) Jedinstveni tržišni akt kao preduslov rasta konkurentnosti. Međunarodna naučna konferencija -Zapošljavanje kroz prizmu preduzetništva, Ekonomski fakultet Podgorica. ISBN 978-86-80133-63-8, str. 154-159.
- 31) Milović, N. (2011) Konkurentnost i državna pomoć u Crnoj Gori. Međunarodna naučna konferencija - Ekonomski razvoj kroz prizmu preduzetništva, Ekonomski fakultet, Podgorica. ISBN 978-86-80133-56-0, str. 229-234.

Univerzitetski udžbenik koji se koristi kod nas

- 32) Milović N., (2012) Zajedničko tržište i politika konkurencije Evropske unije. Univerzitet Crne Gore - Ekonomski fakultet, 251 strana. ISBN 978-86-80133-61-4. COBISS.CG-ID 512553953.

Stručni rad

- 33) **Milović N.** (2013) Istorijski i idejni kontekst nastanka politike konkurencije Evropske unije. *Preduzetnik*, 9: 34-39. Ekonomski fakultet Podgorica. ISSN 1800-8429.
- 34) **Milović N.** (2012) Lisabonski prikaz konkurentnosti privrede Crne Gore. *Preduzetnik*, 8: 51-57. Ekonomski fakultet Podgorica, ISSN 1800-8429.
- 35) **Milović N.** (2012) Pravni i institucionalni okvir za primjenu politike konkurencije u Crnoj Gori. *Preduzetnik*, 7: 35-39. Ekonomski fakultet Podgorica, ISSN 1800-8429.
- 36) **Milović N.** (2011) Zajedničko tržište Evropske unije-dobar sluga, ali loš gospodar. *Preduzetnik*, 6: 32-34. Ekonomski fakultet Podgorica, ISSN 1800-8429.

Univerzitet Crne Gore
adresa / address, Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone, 00382 20 414 255
fax, 00382 20 414 230
mail, rektorat@ucg.me
web, www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref. 03-1811
Datum / Date 05.07.2017

Crna Gora
UNIVERZITET CRNE GORE
EKONOMSKI FAKULTET
Broj 01/1895
Podgorica, 12/07/2017 god.

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 05. jula 2017. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Nikola Milović bira se u akademsko zvanje vanredni profesor Univerziteta Crne Gore za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu, na period od pet godina.

Senat Univerziteta Crne Gore
Predsjednica

Prof. Radmila Vojvodić

